

Poglavlje 3.3

Posebne odredbe koje se primjenjuju na određene predmete ili stvari

3.3.1

Kad je u stupcu (6) Tablice A Poglavlja 3.2 naznačeno da se na tvar ili predmet odnosi posebna odredba, značenje i uvjeti te posebne odredbe navedeni su u nastavku. Kad posebna odredba uključuje zahtjev za označavanje paketa, odredbe 5.2.1.2 (a) i (b) moraju se ispuniti. Ako je potrebna oznaka u obliku određenog izraza naznačenog navodnicima, poput „LITIJSKIH BATERIJA ZA ODLAGANJE“, veličina oznake mora biti najmanje 12 mm, osim ako nije drugačije naznačeno u posebnoj odredbi ili drugdje u Propisu RID.

- 16 Uzorci novih ili postojećih eksplozivnih stvari ili predmeta mogu se prevoziti prema uputama nadležnih tijela (vidi 2.2.1.1.3), za potrebe u koje su uključeni: ispitivanje, razredba, istraživanje i razvoj, kontrola kakvoće ili kao komercijalni uzorci. Eksplozivni uzorci koji nisu skvašeni ili smanjene osjetljivosti, moraju biti ograničeni na 10 kg u malim paketima prema zahtjevu nadležnoga tijela. Eksplozivni uzorci koji su skvašeni ili smanjene osjetljivosti, moraju biti ograničeni na 25 kg.
- 23 Iako je ova tvar zapaljiva, takva opasnost postoji samo u ekstremnim uvjetima za izbijanje požara u zatvorenim prostorima.
- 32 Ova tvar ne podliježe uvjetima Propisa RID kad je u bilo kojemu drugomu obliku.
- 37 Ova tvar ne podliježe uvjetima Propisa RID kad je zaštićena omotom.
- 38 Ova tvar ne podliježe uvjetima Propisa RID kad sadrži iznad 0,1% kalcijeva karbida.
- 39 Ova tvar ne podliježe uvjetima Propisa RID kad sadrži manje od 30%, ili nikako ispod 90% silicija.
- 43 Kad se tvar preda na prijevoz kao pesticid, mora se prevoziti u skladu s odgovarajućim odredbama za pesticid (vidi 2.2.61.1.10 do 2.2.61.1.11.2).
- 45 Antimonovi sulfidi i oksidi s udjelom arsena iznad 0,5% u odnosu na ukupnu masu, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 47 Fericianidi i ferocijanidi, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 48 Prijevoz stvari s udjelom cijanovodične kiseline iznad 20%, zabranjen je.
- 59 Tvari ne podliježu uvjetima Propisa RID ako sadrže ispod 50% magnezija.
- 60 Ako je koncentracija iznad 72%, prijevoz stvari zabranjen je.
- 61 Tehnički naziv kojim se dopunjava propisani otpremni naziv, zajednički je naziv ISO (vidi također ISO 1750:1981 *Pesticidi i drugi agrokemijski proizvodi - zajednički nazivi*, izmijenjeno i dopunjeno), drugi naziv naveden u *Preporučenoj razredbi pesticida prema stupnju opasnosti, sa smjernicama za razredbu* Svjetske međunarodne organizacije ili naziv aktivne stvari (vidi također 3.1.2.8.1 i 3.1.2.8.1.1).
- 62 Tvar ne podliježe uvjetima Propisa RID ako sadrži ispod 4% natrijeva hidroksida.
- 65 Vodene otopine vodikovog peroksida ispod 8% vodikova peroksida, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 66 Rumenica ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 103 Prijevoz amonijevih nitrita i smjesa anorganskih nitrita s amonijevim solima, zabranjen je.
- 105 Nitrocelulozu, koja odgovara opisima za UN br. 2556 ili UN br. 2557, može se razvrstati u Klasu 4.1.
- 113 Prijevoz kemijski nestabilnih smjesa, zabranjen je.
- 119 U rashladne uređaje uključeni su uređaji i naprave posebno namijenjeni čuvanju hrane i ostalih proizvoda na niskoj temperaturi u teretnomu prostoru vozila te klimatizacijske uređaje. Rashladni uređaji i dijelovi rashladnih uređaja, ne podliježu odredbama Propisa RID ako sadrže

ispod 12 kg plina u Klasi 2, skupini A ili O prema 2.2.2.1.3, ili ako sadrže ispod 12 litara otopine amonijaka (UN br. 2672).

- 122** Ako postoje dodatne opasnosti, kontrolne i kritične temperature te UN broj (generička stavka), za svaku uvrštenu mješavinu organskog peroksida, podaci su navedeni u 2.2.52.4, 4.1.4.2 uputa za pakiranje IBC 520 i 4.2.5.2.6 uputa za prijenosne spremnike T 23.
- 123** (Rezervirano)
- 127** I drugi inertni materijali ili smjese inertnih materijala mogu se koristiti pod uvjetom da imaju jednaka vezivna svojstva koja smanjuju osjetljivost.
- 131** Vezivno osjetljiva tvar manje je osjetljiva od suhoga PETN-a.
- 135** Dehidrirana natrijeva sol diklorocijanurične kiseline ne udovoljava kriterijima za Klasu 5.1 i ne podliježe uvjetima Propisa RID osim ako udovoljava kriterijima za razvrstavanje u drugu Klasu.
- 138** P-bromobenzil cijanid, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 141** Predmeti koji su dostatno toplinski obrađeni tako da nisu opasni tijekom prijevoza, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 142** Brašno od zrna soje izlučeno primjenom otapala koje sadrži najviše 1,5% ulja i 11% vlage, u kojemu u osnovi nema zapaljivih otapala, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 144** Razvodnjena otopina koja sadrži najviše 24% alkohola po volumenu, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 145** Alkoholna pića iz pakirne skupine III, kad se prevoze u posudama za spremanje od 250 litara ili manjima, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 152** Razredba tvari mijenja se ovisno o veličini čestica i ambalaži, ali granice nisu eksperimentalno određene. Odgovarajuća razredba mora se obaviti u skladu sa 2.2.1.
- 153** Navod se primjenjuje samo ako se ispitivanjima dokaže da tvari u dodiru s vodom nisu zapaljive, ne pokazuju sklonost samozapaljivosti, i da smjesa plinova koja pri tome nastaje nije zapaljiva.
- 162** (Brisano)
- 163** Tvar navedena imenom u tablici A poglavlja 3.2, ne smije se prevoziti pod tom oznakom. Tvari koje se prevoze prema toj oznaci mogu sadržavati 20% ili manje nitroceluloze, pod uvjetom da nitroceluloza ne sadrži iznad 12,6% dušika (udio suhe tvari).
- 168** Azbest koji je natopljen ili vezan prirodnim ili umjetnim vezivom (kao što su cement, plastika, asfalt, smole ili mineralna ruda), tako da nije moguće ispuštanje opasnih količina azbestnih vlakana koja se mogu udisati, ne podliježe uvjetima Propisa RID. Predmeti koji sadrže azbest i ne ispunjavaju ovu odredbu, također ne podliježu uvjetima Propisa RID kad su pakirani tako da tijekom prijevoza ne može doći do ispuštanja opasnih količina azbestnih vlakana koja se mogu udisati.
- 169** Anhidrid ftalne kiseline u krutom stanju i anhidridi tetrahidroftalne kiseline, najviše sa 0,05% anhidrida jabučne kiseline, ne podliježu uvjetima Propisa RID. Anhidrid ftalne kiseline rastaljen na temperaturi iznad njegova plamišta, najviše sa 0,05% anhidrida jabučne kiseline, razvrstava se pod UN br. 3256.
- 172** Za radioaktivni materijal s dodatnim opasnostima:
- (a) tvar se razvrstava u pakirnu skupinu I, II ili III, ako je to prikladno, primjenom kriterija za skupinu ambalaže navedenih u 2. dijelu koji odgovaraju prirodni prevladavajućeg dodatnog rizika;
  - (b) paketi moraju biti označeni listicom za dodatnu opasnost koja odgovara svim dodatnim rizicima materijala; pripadajuće velike listice opasnosti moraju biti pričvršćene na jedinice za prijevoz tereta u skladu s mjerodavnim odredbama iz 5.3.1;
  - (c) za potrebe dokumentacije i označavanje paketa, odgovarajući otpremni naziv mora biti nadopunjen nazivom sastavnih dijelova koji prevladavajuće pridonose tom (tim) dodatnom riziku (dodatnim rizicima) i koji trebaju biti navedeni u zgradama;

- (d) prijevozna isprava za opasni teret mora navesti broj modela listice koji odgovara svakom dodatnom riziku u zagradi iza broja Klase „7“ i, kada je to potrebno, pakirnu skupinu kako je navedeno u 5.4.1.1.1. (d).

Za pakiranje, vidi također 4.1.9.1.5

- 177** Barijev sulfat BaSO₄ ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 178** Naziv se smije koristiti samo kada u tablici A poglavlja 3.2 nema odgovarajućih naziva i uz odobrenje nadležnoga tijela države podrijetla (vidi 2.2.1.1.3).
- 181** Paketi koji sadržavaju tvari, moraju se označiti listicom opasnosti u skladu s oblikom br. 1 (vidi 5.2.2.2.2) osim ako je nadležno tijelo države podrijetla dopustilo da takva listica bude izostavljena za specifičnu ambalažu jer se ispitivanjem utvrdilo da tvar u ambalaži nije eksplozivno opasna (vidi 5.2.2.1.9).
- 182** U skupinu alkalnih metala uključen je litij, natrij, kalij, rubidij i cezij.
- 183** U skupinu zemnoalkalijskih metala uključen je magnezij, kalcij, stroncij i barij.
- 186** (Obrisano)
- 188** Članci i baterije, ne podliježu odredbama Propisa RID ako su pri prijevozu ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) u članku od litijeva metala ili litijeve slitine sadržaj litija nije iznad 1 g, a u članku od litijevih iona wat-sat iznos nije veći od 20 Wh.
- (b) u bateriji od litijeva metala ili litijeve slitine ukupni sadržaj litija nije iznad 2 g, a za bateriju od litijevih iona wat-sat iznos nije veći od 100 Wh. Litij ionske baterije podložne ovoj odredbi označava se s količinom u wat-satima na vanjskom dijelu pakiranja, osim onih proizvedenih prije 1. siječnja 2009.

NAPOMENA: Ukoliko se litijske baterije u skladu s točkom 2.2.9.1.7 (f) prevoze u skladu s ovom posebnom odredbom, ukupan sadržaj litija u svim litijsko-metalnim člancima koji se nalaze u bateriji ne smije premašiti 1.5 g, a ukupan kapacitet svih litijsko-ionskih članaka koji se nalaze u bateriji ne smiju premašiti 10 Wh (vidi posebnu odredbu 387).

- (c) svi galvanski članci ili baterije ispunjavaju odredbe odlomka 2.2.9.1.7 (a), (e), (f), **ukoliko je primjenjivo, i (g).**
- (d) članci i baterije, osim kada su ugrađene u opremu, pakiraju se u unutarnju ambalažu koja u cijelosti zatvara članak ili bateriju. Članci i baterije moraju biti zaštićeni od kratkog spoja. To uključuje i **zaštitu od kontakta s materijalima koji provode električnu energiju** unutar iste ambalaže koje bi moglo dovesti do kratkog spoja. Unutarnje ambalaže pakiraju se u čvrstim vanjskim ambalažama koja su u skladu s odredbama 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.5;
- (e) članci i baterije ugrađene u opremu moraju biti zaštićene od oštećivanja i kratkog spoja i oprema mora imati učinkovitu zaštitu od slučajnog uključivanja. Ovaj uvjet ne primjenjuje se na uređaje koji su namjerno aktivni tijekom prijevoza (uređaji za radiofrekvencijsko prepoznavanje (RFID) satovi, senzori, itd.) i koji ne mogu stvarati opasne razine topline. Kada su baterije ugrađene u opremu, oprema se pakira u čvrste vanjske ambalaže od prihvatljivog materijala odgovarajuće izdržljivosti i izrade s obzirom na kapacitet ambalaže i njegovu predviđenu uporabu, osim ako baterija ima istovjetnu zaštitu u samoj opremi u koju je ugrađena.
- (f) svaki paket mora biti označen odgovarajućom oznakom litij-ionske baterije, kako je prikazano u 5.2.1.9.

Kada se paketi stavljaju u zaštitnu ambalažu, oznaka za litijsku bateriju mora biti ili jasno vidljiva ili prikazana i na vanjskoj strani zaštitne ambalaže, a zaštitna ambalaža mora biti označena riječima „ZAŠTITNA AMBALAŽA“. Veličina slova na natpisu „ZAŠTITNA AMBALAŽA“ mora biti barem 12 mm.

NAPOMENA: Ukoliko se paketi koji sadržavaju litij-ionske baterije zapakiraju u skladu s odredbama Dijela 4., Poglavlja 11, upute za pakiranje 965 ili 968, odjeljka IB Tehničkih uputa za sigurni prijevoz opasnih tvari zrakom ICAO-a, koje imaju oznaku kako je prikazano na Slici 5.2.1.9 (oznaka litij-ionske

baterije) i oznaku prikazanu u točki 5.2.2.2.2, model br. 9A, smatrat će se da takvi paketi ispunjavaju zahtjeve ove posebne odredbe.

Ovaj se zahtjev ne primjenjuje na:

- (i) Pakete koji sadrže samo dugmaste baterije ugrađene u opremu (uključujući sklopovne pločice); i
  - (ii) Pakete koji sadrže najviše četiri članka ili dvije baterije ugrađene u opremu, kad se u pošiljci nalaze najviše dva paketa.
- (g) osim kada su baterije ugrađene u opremu, svaki paket mora moći proći ispitivanje padom, u bilo kojem smjeru, bacanjem s 1.2 m bez štete na člancima ili baterijama unutar tog paketa, bez pomicanja sadržaja koje bi omogućilo doticanje dvije baterije (ili dva članka) i bez ispuštanja sadržaja; i
- (h) osim kada su baterije ugrađene u opremu ili pakirane s opremom, paketi ne smiju prelaziti 30 kg bruto mase.

Kao što je gore navedeno i drugdje u Propisu RID, sadržaj litija znači masu litijuma u anodi metalne legure litija ili legure. **Na način na koji je upotrijebljen u ovoj posebnoj odredbi, pojam „oprema“ označava uređaj koji će pomoću litijskih članaka ili baterija biti opskrbljen električnom energijom potrebnom za rad.**

Postoje zasebni unosi za litijske metalne baterije i litij-ionske baterije kako bi se omogućilo prijevoz tih baterija za određene načine prijevoza i omogućiti primjenu različitih akcija reagiranja u slučaju nužde.

Baterija s jednim člankom, kako je definirano u Dijelu 3, pododjeljku 38.3.2.3 Priručnika za ispitivanja i kriterije smatra se „člankom“ i mora se prevoziti u skladu sa zahtjevima za „članke“ u svrhu ove posebne odredbe.

- 190** Aerosoli s raspršivačem moraju imati zaštitu od slučajnog pražnjenja. Aerosoli zapremine ispod 50 ml i koji sadrže samo netoksične sastojke, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 191** Male posude za spremanje, zapremine do 50 ml, koje sadrže samo netoksične sastojke, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 193** Ova se stavka može primjenjivati samo za gnojiva na bazi amonijeva nitrata. Ona će se klasificirati u skladu s postupkom kako je određeno u Priručniku za ispitivanja i kriterije, Dio III, Odjeljak 39. Gnojiva koja ispunjavaju kriterije za ovaj UN broj ne podliježu zahtjevima Propisa RID.
- 194** UN broj (generička stavka), za svaku uvrštenu smjesu samoreaktivnih tvari, podaci su navedeni u 2.2.41.4.
- 196** Mješavine koje pri laboratorijskome ispitivanju ne detoniraju i ne sagorjevaju kad su u šupljikavom stanju, na koje ne utječe zagrijavanje u zatvorenom prostoru i ne pokazuju eksplozivnu opasnost, mogu se prevoziti pod ovim navodom. Smjese moraju biti stabilne (tj. za paket od 50 kg SADT iznosi 60 °C ili više). Mješavine koje ne ispunjavaju ove kriterije, moraju se prevoziti prema odredbama Klase 5.2. (vidi 2.2.52.4).
- 198** Otopine nitroceluloze koje sadrže ispod 20% nitroceluloze, mogu se prevoziti kao boja, parfemi ili tiskarsko crnilo, ovisno o slučaju (vidi UN brojeve 1210, 1263, 1266 i 3066, 3469 i 3470).
- 199** Spojevi olova kad se pomiješaju u omjeru 1:1000 sa 0,07M hidroklorne kiseline i jedan sat miješa na temperaturi od 23 °C ± 2 °C, postaju topivi do 5% (Vidi ISO 3711:1990 „Olovni kromatni pigmenti i olovni kromatno – molibdatni pigmenti - Specifikacije i postupci - ispitivanja“) uzimaju se u obzir kao netopivi i nisu predmetom zahtjeva Propisa RID osim ako ne udovoljavaju kriterijima za razvrstavanje u druge klase.
- 201** Upaljači i punjenje za upaljače moraju zadovoljavati odredbe države u kojoj se pune. Moraju imati zaštitu od slučajnog pražnjenja. Tekući dio plina ne smije biti iznad 85% zapremine posude za spremanje na 15 °C. Posude za spremanje, uključujući ventile, moraju podnijeti unutarnji tlak dvostruko veći od tlaka ukapljenoga naftnog plina na 55 °C. Ventili i uređaji za paljenje moraju biti sigurno zabrtvljeni, pričvršćeni trakom ili moraju biti izrađeni tako da se spriječi rad ili propusnost za vrijeme prijevoza. Upaljači ne smiju sadržavati iznad 10 g ukapljenoga naftnog plina. Punjenje upaljača ne smije sadržavati iznad 65 g ukapljenoga naftnog plina.

NAPOMENA: Za otpadne upaljače prikupljene zasebno vidjeti Poglavlje 3.3, posebna odredba

- 203** Navod se ne koristi za tekuće poliklorirane bifenile UN br. 2315 i krute poliklorirane bifenile UN br. 3432.
- 204** (Brisano)
- 205** Navod se ne koristi za UN br. 3155 PENTAKLORFENOL.
- 207** Plastična smjesa za kalupljenje mogu biti od polistirena, poli (metil metakrilata) ili drugoga polimernog materijala.
- 208** Komercijalna kategorija gnojiva koja sadrže kalcijev nitrat, kad se uglavnom sastoji od dvostruke soli (kalcijeva nitrata i amonijeva nitrata), koja sadrži najviše 10% amonijeva nitrata i najmanje 12% vode kristalizacije, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 210** Toksini iz biljnih, životinjskih ili bakterijskih izvora koji sadrže zarazne tvari ili toksini koji se nalaze u zaraznim tvarima, razvrstani su u Klasu 6.2.
- 215** Navod se odnosi samo na tehnički čiste tvari ili na mješavine dobivene iz njih i čiji je SADT iznad 75 °C, te se stoga ne odnosi na mješavine koje su samoreaktivne tvari (za samoreaktivne tvari, vidi 2.2.41.4).
Homogene smjese koje sadrže ispod 35% masenog udjela azodikarbonamida i najmanje 65% inertne tvari, ne podliježu uvjetima Propisa RID ako nisu ispunjeni kriteriji za druge klase.
- 216** Smjese krutih tvari koje ne podliježu uvjetima Propisa RID i zapaljivih tekućina, mogu se prevoziti prema ovom navodu, s tim da nije potrebno prvo primijeniti kriterije razredbe za Klasu 4.1, pod uvjetom da nema slobodne tekućine vidljive u trenutku utovara tvari ili dok su ambalaža ili jedinica za prijevoz tereta zatvoreni. Čvrsto zatvoreni paketi i predmet koji sadrže ispod 10 ml zapaljive tekućine pakirne skupine II ili III u krutom materijalu, ne podliježu Propisu RID pod uvjetom da u paketu nema slobodne tekućine u paketu ili predmetu.
- 217** Smjese krutih tvari koje ne podliježu uvjetima Propisa RID i toksičnih tekućina, mogu se prevoziti prema ovom navodu, s tim da nije potrebno prvo primijeniti kriterije razredbe za Klasu 6.1, pod uvjetom da nema slobodne vidljive tekućine za vrijeme utovara tvari ili dok su ambalaža ili jedinica za prijevoz tereta zatvoreni. Navod se ne smije koristiti za krute tvari koje sadrže tekućinu iz pakirne skupine I.
- 218** Smjese krutih tvari koje ne podliježu uvjetima Propisa RID i tekućina koje nagrizzaju, mogu se prevoziti prema ovom navodu, s tim da nije potrebno prvo primijeniti kriterije razredbe za Klasu 8, pod uvjetom da nema slobodne vidljive tekućine za utovara tvari ili dok su ambalaža ili jedinica za prijevoz tereta zatvoreni.
- 219** Genetski modificirani mikroorganizmi (GMMO) i genetski modificirani organizmi (GMO) pakirani i označeni u skladu s uputama za pakiranje P 904 pododjeljka 4.1.4.1 nisu podložni drugim zahtjevima Propisa RID.
- Ako GMMO-i ili GMO-i ispunjavaju kriterije za uključanje u Klasu 6.1 ili 6.2 (vidi pododjeljke 2.2.61.1 i 2.2.62.1), primjenjuju se zahtjevi Propisa RID za prijevoz otrovnih ili zaraznih tvari.
- 220** U zgradama koje slijede neposredno nakon vlastitoga otpremnog naziva, navodi se samo tehnički naziv komponente zapaljive tekućine ove otopine ili smjese.
- 221** Tvari koje su obuhvaćene ovim navodom, ne smiju biti tvari iz pakirne skupine I.
- 224** Osim ako ispitivanjem nije dokazano da osjetljivost ove tvari u smrznutom stanju nije veća od njezine osjetljivosti u tekućem stanju, tvar mora biti u tekućem stanju u uobičajenim uvjetima prijevoza. Tvar se ne smije smrzavati na temperaturi iznad -15 °C.
- 225** Aparati za gašenje požara pod ovim navodom mogu podrazumijevati instalirane uloške za aktiviranje (ulošci, mehanički uređaj razredbene šifre 1.4C ili 1.4S), bez promjene razredbe u Klasu 2, skupinu A ili O prema 2.2.2.1.3, pod uvjetom da ukupna količina eksploziva koji sagorijeva (pokreće) nije iznad 3,2 g po jedinici za gašenje.

Aparati za gašenje požara moraju se proizvesti, ispitati, odobriti i obilježiti u skladu s odredbama koje se primjenjuju u državi proizvodnje.

NAPOMENA: „Odredbe koje se primjenjuju u državi proizvodnje“ označuju odredbe koje se primjenjuju u državi proizvodnje ili u državi korištenja.

Aparati za gašenje požara pod ovom stavkom uključuju:

- (a) prijenosne aparate za gašenje požara za ručno rukovanje i rad;
- (b) aparate za gašenje požara za ugradnju u zrakoplovima;
- (c) aparate za gašenje požara instalirane na kotačima za ručno rukovanje;
- (d) opremu ili mehanizam za gašenje požara instaliranu na kotačima ili platformama s kotačima ili prijenosnim jedinicama sličnim (malim) priključnim vozilima, i
- (e) uređaje za gašenje požara koji se sastoje od bačve i opreme pod tlakom koji se ne mogu kotrljati i kojima se rukuje viljuškarom ili dizalicom pri utovaru i istovaru.

NAPOMENA: Posude za spremanje pod tlakom koje sadrže plinove za korištenje u gore navedenim aparatima za gašenje požara ili za korištenje u stacionarnim protupožarnim instalacijama moraju udovoljavati zahtjevima iz Poglavlja 6.2 i svim zahtjevima koji se primjenjuju na relevantne opasne terete kada se takve tlačne posude za spremanje pod tlakom prenose zasebno.

- 226** Mješavine ove tvari koje sadrže iznad 30% nehalapljivih, nezapaljivih sredstava koja smanjuju osjetljivost, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 227** Kad se njegova osjetljivost smanjuje vodom i anorganskim inertnim materijalom, udio urea nitrata ne smije biti iznad 75% masenog udjela, a smjesu nije uputno detonirati ispitivanjem iz Serije 1, tipa (a), Priručnika za ispitivanje i kriterije, dio I.
- 228** Smjese koje ne ispunjavaju kriterije za zapaljive plinove (vidi 2.2.2.1.5), moraju se prevoziti pod UN br. 3163.
- 230** Litijski galvanski članci i baterije mogu se prevoziti temeljem ovoga unosa, pod uvjetom da ispunjavaju odredbe odlomka 2.2.9.1.7.
- 235** Stavka se odnosi na predmete koji sadrže eksplozivne tvari Klase 1 i koji također sadrže opasne tvari drugih klasa. Ti predmeti koriste se za povećanje sigurnosti u vozilima, plovilima ili zrakoplovima – npr. uređaji za napuhivanje zračnih jastuka, moduli zračnih jastuka, zatezači sigurnosnog pojasa, i piromehanički uređaji.
- 236** Pribori za poliestersku smolu sastoje se od dva dijela: od osnovnog materijala (ili Klase 3 ili Klase 4.1, skupine ambalaže II ili III) i aktivatora (organskog peroksida). Organski peroksid mora biti tip D, E ili F koji ne zahtijeva reguliranje temperature. Skupina ambalaže mora biti II ili III, prema kriterijima ili Klase 3 ili Klase 4.1, po potrebi, primijenjeno na osnovni materijal. Granična količina prikazana u stupcu (7a) Tablice A Poglavlja 3.2 primjenjuje se na osnovni materijal.
- 237** Membranski filtri, uključujući papirnate separatore, zaštitne pokrove ili podložne materijale itd., koji su nazočni u prijevozu, ne smiju biti skloni širenju detonacije kad se ispituju prema Priručniku za ispitivanje i kriterije, dio I, Serije testova 1 (a).

Uz to, nadležno tijelo može to odrediti na temelju rezultata odgovarajućih testova brzine izgaranja prema Priručniku za ispitivanje i kriterije, dio III, pododjeljak 33.2.1 d, koji se odnose na zapaljive krute tvari Klase 4.1., a nitrocelulozni membranski filteri u obliku u kojemu se prevoze, ne podliježu uvjetima

- 238** (a) smatra se da su baterije nepropusne ako mogu podnijeti vibracijsko ispitivanje i ispitivanje razlika pritisaka, navedenih u nastavku, bez ispuštanja baterijske tekućine.

Vibracijsko ispitivanje: Baterija se kruto pričvrsti za postolje stroja za proizvodnje vibracija koji proizvodi jednostavno harmonijsko kretanje amplitude 0,8 mm (1,6 mm najviši ukupni otklon). Frekvencija se mijenja brzinom od 1 Hz/min između najmanje i najviše vrijednosti od 10 Hz odnosno 55 Hz. Za svaki montirani položaj (smjer vibracija) baterije, cjelokupni raspon frekvencija i povratak prijeđe u 95 ± 5 minuta. Baterija se ispituje u tri međusobno okomita položaja (kako bi se uključilo ispitivanje otvora punjenja i dišnih zaklopaca, ako ih ima, u obratnome položaju), u jednakomu vremenskomu trajanju.

Ispitivanje razlika pritisaka: Nakon vibracijskog ispitivanja, baterija se pohranjuje šest sati na $24 \text{ }^\circ\text{C} \pm 4 \text{ }^\circ\text{C}$, a za to vrijeme ispituje se razlika pritiska najmanje od 88 kPa. Baterija se ispituje u tri međusobno okomita položaja (kako bi se uključilo ispitivanje otvora punjenja i dišnih zaklopaca, ako ih ima, u obratnome položaju), u vremenu najmanje od šest sati u svakomu položaju.

- (b) nepropusne baterije ne podliježu uvjetima Propisa RID ako na temperaturi od 55 °C elektrolit ne curi iz slomljenoga ili napukloga kućišta, i ako nema slobodne tekućine koja može istjecati, te ako su priključna mjesta, kad su pakirana za prijevoz, zaštićena od kratkoga spoja.

239 U baterijama ili člancima ne smiju biti druge opasne tvari, osim natrija, sumpora ili spojevi natrija (npr. natrijevi polisulfidi i natrijev tetrakloroaluminat). Baterije ili članci ne smiju biti namijenjeni prijevozu na temperaturi na kojoj se u bateriji ili članku nalazi tekući elementarni natrij, osim ako to nije odobrilo nadležno tijelo i pod uvjetima koje je utvrdilo nadležno tijelo države podrijetla. Ako država podrijetla nije država članica Propisa RID, odobrenje i uvjete prijevoza potvrđuje nadležno tijelo prve države članice Propisa RID u koju stigne pošiljka.

Članci se sastoje od hermetički zabrtvljenih metalnih kućišta u kojima opasne tvari moraju biti u potpunosti zatvorene i tako konstruirane i zatvorene da sprječavaju propusnost opasne tvari u uobičajenim uvjetima prijevoza.

Baterije se moraju sastojati od članaka koji su učvršćeni i u potpunosti zatvoreni u metalnome kućištu, koje je konstruirano i zatvoreno tako da sprječava propusnost opasne tvari u uobičajenim uvjetima prijevoza.

240 (Obrisano)

241 Mješavine moraju biti pripravljene tako da ostanu homogene i ne odvajaju se tijekom prijevoza. Smjese u kojima je udio nitroceluloze nizak i ne pokazuje opasna svojstva pri ispitivanju njihove sklonosti da detoniraju, sagorevanju ili izgore ili eksplodiraju kad ih se zagrijava u zatvorenom prostoru ispitivanjima iz Serije testova 1 (a), odnosno 2 (b) ili 2 (c) u Priručniku za ispitivanje i kriterije, dio I, i koje nisu zapaljiva kruta tvar kad se ispituju u skladu s ispitivanjem br. 1 Priručnika za ispitivanje i kriterije, dio III, pododjeljak 33.2.1.4 (komadići koji su, prema potrebi, smrvljeni i prosijani na česticu manju od 15 mm), ne podliježu uvjetima Propisa RID.

242 Sumpor ne podliježe uvjetima Propisa RID kad je u određenome obliku (npr. pilule, granule, kuglice, pastile ili listići).

243 Benzin, automobilski benzin i benzin koji se koristi za motore paljenje iskrom (npr. u automobilima, fiksnim motorima i ostalim motorima), bit će raspoređeni u ovu stavku bez obzira na promjene u pogledu hlapljivosti.

244 U navod su uključeni, na primjer, aluminijska šljaka, aluminijski ostatci, iskorištene katode, iskorištena obloga lonca za elektrolizu i troska aluminijevih soli.

247 Alkoholna pića koja sadrže iznad 24% alkohola, ali ne iznad 70% volumnoga postotka, kad se prevoze kao dio proizvodnoga procesa, mogu se prevoziti u drvenim bačvama većim od 250 litara ali ne većim od 500 litara koje odgovaraju općim uvjetima u 4.1.1, pod sljedećim uvjetima:

- (a) drvene bačve moraju biti pregledane i prije punjenja čvrsto stegnute;
- (b) mora se ostaviti dostatno kala (ne manje od 3%), kako bi se tekućina mogla širiti;
- (c) drvene bačve moraju se prevoziti s rupom u bačvi za čep okrenutom prema gore;
- (d) drvene bačve se moraju prevoziti u kontejnerima koji ispunjavaju uvjete CSC-a. Svaka drvena bačva mora biti osigurana viljuškastim podlogama izrađenim po mjeri i učvršćena odgovarajućim sredstvima da se tijekom prijevoza spriječi njezino premještanje.

249 Ferocerij, stabiliziran protiv korozije, najmanji udio željeza iznosi 10%, ne podliježe uvjetima Propisa RID.

250 Navod se može koristiti samo za uzorke kemikalija koji su uzeti za potrebe analize u svezi provedbe Konvencije o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i korištenja kemijskoga oružja te njegovom uništenju. Prijevoz tvari prema ovome navodu mora biti u skladu s nizom postupaka za čuvanje i osiguranje koje navodi Organizacija za zabranu kemijskoga oružja.

Kemijski uzorak može se prevoziti samo uz prethodno odobrenje koje izdaje nadležno tijelo ili generalni direktor Organizacije za zabranu kemijskoga oružja, i pod uvjetom da je uzorak u skladu sa sljedećim odredbama:

- (a) uzorak mora biti zapakiran prema uputama za pakiranje 623 u Tehničkim uputama ICAO-a; i
- (b) za vrijeme prijevoza primjerak isprave kojom se odobrava prijevoz, u kojoj su navedeni granična količina i odredbe o pakiranju, mora biti priložena prijevoznoj ispravi.

- 251** Navod KEMIJSKI PRIBOR ili PRIBOR ZA PRVU POMOĆ označava da se primjenjuje na kutije, kućišta itd. u kojima su male količine razne opasne tvari koje se koriste na primjer u medicinske, analitičke svrhe ili za potrebe ispitivanja ili obnove.

Takvi pribori smiju sadržavati samo opasne terete dozvoljene kao:

- (a) Izuzete količine koje ne premašuju količinu prikazanu kodom u stupcu (7b) Tablice A u poglavlju 3.2, pod uvjetom da neto količina po unutarnjoj ambalaži i neto količina po paketu odgovara propisima točaka 3.5.1.2 i 3.5.1.3; ili
- (b) Ograničene količine, na način na koji su prikazane u stupcu (7a) Tablice A u poglavlju 3.2, pod uvjetom da neto količina po unutarnjoj ambalaži ne premašuje 250 ml ili 250 g.

Sastavni dijelovi ne smiju opasno reagirati (vidi "opasna reakcija" u 1.2.1). Ukupna količina opasnih tvari u bilo kojoj opremi ne smije biti iznad 1 l ili 1 kg.

U svrhe ispunjavanja svih uvjeta prijevozne isprave kako je propisano točkom 5.4.1.1.1, najstroža skupina ambalaže kojoj neka od pojedinih tvari sadržanih u priboru pripada bit će naznačena na ispravi kao skupina ambalaže.

Oprema koja se prevozi na vozilima za potrebe pružanja prve pomoći ili rada, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

Kemijski pribor i pribor za prvu pomoć koja sadrži opasne tvari u unutarnjoj ambalaži koja ne prelazi granične količine za ograničene količine koje se odnose na pojedine tvari, kako je navedeno u stupcu (7a) tablice A poglavlja 3.2 u skladu sa šifrom LQ koja je definirana u 3.4.6, može se prevoziti u skladu s poglavljem 3.4.

- 252** Pod uvjetom da amonijev nitrat ostane u otopini u svim uvjetima prijevoza, vodene otopine amonijeva nitrata, najviše sa 0,2% gorivoga materijala, u koncentraciji koja ne prelazi 80%, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 266** Ova tvar, kad sadrži manje alkohola, vode ili sredstva koje smanjuje osjetljivost od specificiranoga, ne smije se prevoziti, osim ako nadležno tijelo to nije izričito odobrilo (vidi 2.2.1.1).
- 267** Svi eksplozivni za miniranje tip C koji sadrže klorate, moraju biti odvojeni od eksploziva koji sadrže amonijev nitrat ili druge amonijeve soli.
- 270** Smatra se da vodene otopine anorganskih krutih nitratnih tvari Klase 5.1 ne ispunjavaju kriterije za Klasu 5.1 ako koncentracija tvari u otopini na najnižoj temperaturi, do koje dođe pri prijevozu, nije iznad 80% granice zasićenja.
- 271** Laktoza ili glukoza ili tomu slično, može se koristiti kao sredstvo koje smanjuje osjetljivost, pod uvjetom da tvar ne sadrži ispod 90% masenoga udjela sredstva koje smanjuje osjetljivost. Nadležno tijelo može ovlastiti da se smjese razvrstaju u Klasu 4.1 na temelju serije testova 6(c) odjeljka 16 dijela I Priručnika za ispitivanje i kriterije koji su provedeni na najmanje trima paketima pripremljenima za prijevoz. Smjese koje sadrže najmanje 98% masenih postotaka sredstva koje smanjuje osjetljivost, ne podliježu uvjetima Propisa RID. Ambalaže koje sadrže smjese najmanje sa 90% masenih postotaka sredstva koje smanjuje osjetljivost, ne moraju imati listicu opasnosti u skladu s oblikom br. 6.1.
- 272** Tvar se ne smije prevoziti pod odredbama za Klasu 4.1, osim ako nadležno tijelo to nije izričito odobrilo (vidi UN br. 0143 ili UN br. 0150, po potrebi).
- 273** Maneb i pripravci od manebe, koji su stabilizirani u pogledu samozagrijavanja, ne moraju biti razvrstani u Klasi 4.2 kad je ispitivanjem moguće dokazati da prostorni volumen od 1 m³ tvari nije samozapaljiv i da temperatura u središtu uzorka ne prelazi 200 °C, kad se uzorak održava na temperaturi koja nije niža od 75 °C ± 2 °C tijekom 24 sata.
- 274** Primjenjuju se odredbe 3.1.2.8.
- 278** Tvari se ne smiju razvrstavati i prevoziti, osim ako to nije odobrilo nadležno tijelo na temelju rezultata ispitivanja Serije 2 i ispitivanja Serije 6(c) dijela I Priručnika za ispitivanje i kriterije na ambalaži pripremljenoj za prijevoz (vidi 2.2.1.1). Nadležno tijelo dodjeljuje pakirnu skupinu na temelju kriterija pod točkom 2.2.3, a vrstu ambalaže ispitivanjem Serije 6(c).
- 279** Tvar se dodjeljuje razredbi ili pakirnoj skupini na temelju ljudskoga iskustva, a ne na temelju stroge primjene kriterija za razredbu propisanih Propisom RID.
- 280** Ova stavka odnosi se na sigurnosne uređaje za vozila, plovila ili zrakoplove, npr. uređaje za napuhavanje zračnih jastuka, module zračnih jastuka, zatezače sigurnosnog pojasa i piromehaničke uređaje, koji sadrže opasne tvari Klase 1 ili drugih klasa, kada se prevoze kao

sastavni dijelovi i kad su ti predmeti, u stanju u kojem su pripravnici za prijevoz, ispitani u skladu s ispitivanjima serije 6 (c) 1. dijela Priručnika za ispitivanje i kriterije, bez eksplozije uređaja, rasprskavanja kućišta ili posude za spremanje pod tlakom, ili opasnosti od izbijanja ili toplinskog učinka koji bi znatno onemogućio gašenje požara ili žurnu intervenciju u neposrednoj blizini. Ova stavka se ne primjenjuje na naprave za spašavanje opisane u posebnoj odredbi 296 (UN br. 2990 i 3072).

282 (Brisano)

283 Predmeti koji sadrže plin namijenjen prigušivanju udaraca, uključujući uređaji koji prigušuju energiju udarca ili pneumatske opruge, ne podliježu uvjetima Propisa RID pod uvjetom da:

- (a) svaki predmet ima zapreminu prostora za plin koji ne prelazi 1,6 litara i tlak punjenja koji ne prelazi 280 bar kad umnožak zapremine (litre) i tlaka punjenja (bar) ne prelazi 80 (tj. 0,5 litre prostora za plin i tlak punjenja od 160 bar, 1 litra prostora za plin i tlak punjenja od 80 bar, 1,6 litara prostora za plin i tlak punjenja od 50 bar, 0,28 litara prostora za plin i tlak punjenja od 280 bar);
- (b) svaki predmet ima najmanji tlak pri prsnuću od 4 puta tlaka punjenja na 20 °C za predmete koji nemaju veću zapreminu prostora za plin od 0,5 litara, i 5 puta tlak punjenja za predmete sa zapreminom prostora za plin iznad 0,5 litara;
- (c) svaki predmet proizvodi se od materijala koji se nakon razbijanja ne smije rasprsnuti u komadiće;
- (d) svaki predmet proizvodi se u skladu sa standardima za osiguranje kakvoće koji su prihvatljivi nadležnomu tijelu; i
- (e) vrsta konstrukcije podvrgnuta je ispitivanju na vatru, čime je potvrđeno da proizvod otpušta svoj tlak pomoću brtve koju razgrađuje vatra ili pomoću nekog drugoga uređaja za otpuštanje tlaka koji omogućava predmetu da se ne rasprsnje u komadiće i da predmet ne uzleti.

Vidi, također, 1.1.3.2 (d) za opremu koja se koristi za rad vozila.

284 Proizvođač kisika, kemijski, koji sadrži oksidacijske tvari, mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- (a) kad proizvođač kisika ima uređaj za aktiviranje eksplozije, mora se prevoziti pod ovim navodom kad je isključen iz Klase 1, u skladu s NAPOMENOM u navodu 2.2.1.1.1 (b);
- (b) proizvođač kisika, bez ambalaže, mora podnijeti ispitivanje slobodnim padom s visine od 1,8 m na krutu, neelastičnu, ravnu i vodoravnu površinu, u položaju u kojemu bi se, vjerojatno, oštetio bez gubljenja svojega sadržaja i bez aktiviranja;
- (c) kad proizvođač kisika ima uređaj za aktiviranje, mora imati najmanje dva pozitivna sredstva za sprječavanje nenamjernog aktiviranja.

286 Nitrocelulozni membranski filteri, obuhvaćeni ovim navodom, od kojih svaki ima masu koja nije iznad 0,5 g, ne podliježu uvjetima Propisa RID kad su svaki zasebno u predmetu ili u zatvorenomu paketu.

288 Tvari se ne smiju razvrstavati ni prevoziti, osim ako to nije odobrilo nadležno tijelo na temelju rezultata ispitivanja Serije 2 i Serije 6 (c) dijela I Priručnika za ispitivanje i kriterije na ambalaži pripremljenoj za prijevoz (vidi 2.2.1.1).

289 Sigurnosne naprave s električnim pokretanjem i sigurnosne naprave koje su pirotehnički instalirane u vagonima, vozilima, plovilima ili zrakoplovima ili u dovršenim sastavnim dijelovima kao što su upravljački stupovi, obloge vrata, sjedala, itd. ne podliježu uvjetima Propisa RID.

290 Kada taj radioaktivni materijal odgovara definicijama i kriterijima ostalih klasa, kako je definirano u 2. dijelu, mora biti klasificiran u skladu sa sljedećim:

- (a) kada tvar zadovoljava kriterije za opasni teret u količinama kako je navedeno u poglavlju 3.5, ambalaža mora biti u skladu s odjeljkom 3.5.2 i zadovoljavati zahtjeve za ispitivanje odjeljka 3.5.3. Svi drugi zahtjevi koji se primjenjuju na radioaktivnu tvar, izuzeta pakiranja kako je navedeno u stavku 1.7.1.5 primjenjuju se bez referentne oznake za drugu klasu;
- (b) kada količina premašuje ograničenja navedena u pododjeljku 3.5.1.2, tvar se klasificira u skladu s prevladavajućim sporednim rizikom. Prijevozna isprava mora opisivati tvar s UN brojem i ispravnim otpremnim nazivom koje se primjenjuje na drugu klasu, dopunjenim

nazivom primjenjivim na radioaktivni izuzeti paket u skladu sa stupcem (2) tablice A poglavlja 3.2, i mora se prevoziti u skladu s odredbama primjenjivim na taj UN broj. Primjer podataka prikazanih na prijevoznj ispravi je:

"UN 1993 ZAPALJIVA TEKUĆINA, N.D.N. (smjesa etanola i toluena), radioaktivna tvar, izuzeto pakiranje – ograničena količina tvari, 3, PG II".

Osim toga, primjenjuju se zahtjevi pododjeljka 2.2.7.2.4.1.

- (c) odredbe poglavlja 3.4 za prijevoz opasnog tereta u ograničenim količinama ne primjenjuju se na tvari klasificirane u skladu s pododjeljkom (b);
- (d) kada tvar ispunjava posebnu odredbu koja je izuzima iz svih odredbi za opasan teret drugih kategorija, klasificira se u skladu s primjenjivim UN brojem Klase 7 i primjenjuju se svi zahtjevi pododjeljka 1.7.1.5.

291 Zapaljivi ukapljeni plinovi kao sastavni dijelovi rashladnih uređaja. Sastavni dijelovi moraju biti projektirani i ispitani najmanje na trostruki radni tlak uređaja. Rashladni uređaji moraju biti projektirani i konstruirani tako da mogu sadržavati ukapljeni plin i da spriječe opasnost od rasprskavanja ili pucanja sastavnih dijelova koji zadržavaju tlak za vrijeme uobičajenih uvjeta prijevoza. Rashladni uređaji i njihovi sastavni dijelovi ne podliježu uvjetima Propisa RID ako sadrže ispod 12 kg plina.

292 (Brisano).

293 Na šibice se odnose sljedeće definicije:

- (a) šibice s velikom glavom ('fusee matches'), šibice su čije su glave obrađene spojem sredstva za paljenje osjetljivim na trenje i pirotehničkim spojem koji izgara s malim plamenom ili bez plamena, ali uz oslobađanje intenzivne topline;
- (b) obične šibice ('safety matches'), šibice su koje su spojene ili pričvršćene na kutiju, karticu s preklopom ili karticu i koje se pale trenjem isključivo o obrađenu površinu;
- (c) šibice koje se pale na svakoj podlozi ('strike anywhere matches'), šibice su koje se pale trenjem o krutu površinu;
- (d) voštane šibice ('wax vesta matches'), žigice su koje se pale trenjem bilo na obrađenu ili krutu površinu.

295 Baterije ne moraju biti pojedinačno označene i obilježene ako je paleta označena i obilježena odgovarajućim znakom ili listicom opasnosti.

296 Navodi se odnose na naprave za spašavanje, kao što su splavi za spašavanje, uređaji za plutanje osoba i samonapuhavajući tobogani. UN br. 2990 odnosi se na samonapuhavajuće naprave, a UN br. 3072 na naprave za spašavanje koje nisu samonapuhavajuće. Naprave za spašavanje mogu sadržavati:

- (a) signalne uređaje (Klasa 1), koji mogu uključivati dimne i rasvjetne signalne rakete pakirane u ambalaži koja sprječava njihovo slučajno aktiviranje;
- (b) samo za UN br. 2990, mehanički uređaj Odsjeka 1.4, skupina kompatibilnosti S, može sadržavati uloške za potrebe mehanizma za samonapuhavanje i pod uvjetom da količina eksploziva po primjeni ne prelazi 3,2 g;
- (c) stlačeni ili otopljeni plinovi Klase 2, skupina A ili O, prema 2.2.2.1.3;
- (d) baterije za skladištenje električne energije (Klasa 8) i litijeve baterije (Klasa 9);
- (e) pribor za prvu pomoć ili oprema za popravke koji sadrže male količine opasnih tvari (npr. tvari Klasa 3, 4.1, 5.2, 8 ili 9); ili
- (f) šibice koje se pale na svakoj podlozi, pakirane u ambalaži koja sprječava nehotično aktiviranje.

Naprave za spašavanje pakirane u snažnu krutu vanjsku ambalažu s ukupnom maksimalnom bruto masom 40 kg, koje ne sadržavaju nikakve opasne tvari osim stlačenih ili ukapljenih plinova Klase 2, skupine A ili skupine O, u posudama za spremanje čija zapremnina ne premašuje 120 ml, ugrađenima isključivo u svrhu aktivacije tih naprava, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

298 (Brisano)

- 300** Riblje brašno, riblji otpaci i brašno morskih račića ne smiju se utovarivati ako u trenutku utovara temperatura prelazi 35 °C ili je za 5 °C viša od okolne temperature, ovisno o tome što je više.
- 301** Ova se stavka primjenjuje na strojeve ili uređaje koji sadržavaju opasne terete kao ostatak ili sastavni dio stroja ili uređaja. Neće se primjenjivati na strojeve ili uređaje čiji su vlastiti otpremni nazivi već navedeni u Tablici A u Poglavlju 3.2. Strojevi i uređaji koji se prevoze pod ovom stavkom smiju sadržavati opasne terete odobrene za prijevoz u skladu s odredbama Poglavlja 3.4 (Ograničene količine). Za svaki element opasnih tereta koji strojevi ili uređaji sadržavaju, količina opasnih tereta ne smije premašiti količinu određenu u Stupcu (7a) Tablice A u Poglavlju 3.2. Ukoliko stroj ili uređaj sadržava više od jednog elementa opasnih tereta koji bi u prijevozu mogli međusobno izazvati opasnu reakciju, svi se opasni tereti moraju zasebno odvojiti (vidi točku 4.1.1.6). Kada je potrebno osigurati da tekući opasni tereti ostanu u predviđenom položaju, strjelice koje ukazuju na ispravan položaj moraju biti prikazane na barem dvije nasuprotne okomite stranice paketa i okrenute u pravilnom smjeru, u skladu s točkom 5.2.1.10.

NAPOMENA: U ovoj posebnoj odredbi „postojeći vlastiti otpremni naziv“ isključuje specifične nerazvrstane stavke za UN br. 3537 do 3548.

- 302** Fumigirane jedinice za prijevoz tereta koje ne sadrže drugi opasni teret su podložne samo odredbama odjeljka 5.5.2.
- 303** Posude za spremanje moraju biti označene razredbenom oznakom plina ili smjesa plinova koji se u njima nalaze i u skladu su s odredbama u 2.2.2.
- 304** Suhe baterije, koje sadrže korozivne elektrolite koji ne smiju isteći iz baterije, u slučaju napuknutoga kućišta baterije, ne podliježu uvjetima Propisa RID, pod uvjetom da su baterije sigurno zapakirane i zaštićene od kratkoga spoja. Primjeri takvih baterija su: alkalne mangan baterije, cink-ugljik baterije, nikal-metal-hidridne baterije i nikal-kadmijske baterije.
- 305** Tvari ne podliježu uvjetima Propisa RID u koncentracijama koje ne prelaze 50 mg/kg.
- 306** Ova se stavka može koristiti samo za tvari koja su preneosjetljiva za razvrstavanje u Klasu 1 kada se testiraju u skladu s ispitivanjima serije 2 (vidi Priručnik za ispitivanje i serije, 1. dio).
- 307** Ova se stavka može primjenjivati samo za gnojiva na bazi amonijeva nitrata. Ona će se klasificirati u skladu s postupkom kako je propisan u Priručniku za ispitivanja i kriterije, Dio III, Odjeljak 39, podložno ograničenjima točke 2.2.51.2.2, trinaesta i četrnaesta alineja. Ukoliko se koristi u spomenutom Odjeljku 39, pojam „nadležno tijelo“ znači nadležno tijelo zemlje podrijetla. Ukoliko zemlja podrijetla nije Država članica Propisa RID, razredba i uvjeti prijevoza bit će prepoznati od strane nadležnog tijela prve Države članice Propisa RID u koju pošiljka stigne.
- 309** Navod se odnosi na emulzije koje nisu desenzitirane, otopine i gelove koji se, prije svega, sastoje od smjese amonijeva nitrata i tekuće faze, koji su namijenjeni proizvodnji eksploziva za miniranje tip E tek nakon dodatne obrade prije korištenja.

Smjesa emulzije je uobičajeno sljedećega sastava: 60 – 85% amonijeva nitrata; 5 – 30% vode; 2 – 8% goriva; 0,5 – 4% emulgatora ili sredstva za zgušnjavanje; 0 – 10% topivog sredstva za suzbijanje plamena i aditiva za obilježavanje. Druge anorganske nitratne soli mogu zamijeniti dio amonijeva nitrata.

Smjesa otopina i gelova je uobičajeno sljedećega sastava: 60 – 85% amonijeva nitrata; 0 – 5%; natrija ili kalijeva perklorata; 0 – 17 % hexaminijeva nitrata ili monometilaminaova nitrata; 5 – 30% vode; 2 – 15% goriva; 0,5 – 4% emulgatora ili sredstva za zgušnjavanje; 0 – 10% topivog sredstva za suzbijanje plamena i aditiva za obilježavanje. Druge anorganske nitratne soli mogu zamijeniti dio amonijeva nitrata.

Tvari moraju proći ispitivanja 8 (a), (b) i (c) ispitivanja serije 8 Priručnika za ispitivanje i kriterije, 1. dio, odjeljak 18 i mora ih odobriti nadležno tijelo.

- 310** Ispitni zahtjevi iz Priručnika za ispitivanja i kriterije, Dijela 3, pododjeljka 38.3 ne primjenjuju se na proizvodne šarže koje se sastoje od najviše 100 članaka i baterija i na prototipove članaka i baterija izrađene prije proizvodnje kada se ti prototipovi prevoze u svrhu ispitivanja, kada su pakirani u skladu s uputom za pakiranje P 910 iz 4.1.4.1. ili LP iz točke 4.1.4.3, kako je primjenjivo.

Prijevozna isprava mora uključivati sljedeću izjavu:

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 310“.

Oštećeni ili nedostatni članci, baterije ili članci i baterije sadržani u opremi prevozit će se u skladu s posebnom odredbom 376 i pakirati u skladu s uputama za pakiranje P 908 iz 4.1.4.1 ili LP 904 iz 4.1.4.3, po potrebi.

Članci, baterije ili članci i baterije sadržani u opremi koja se prevozi radi odlaganja ili reciklaže mogu se pakirati u skladu s posebnom odredbom 377 i uputom za pakiranje P 909 iz 4.1.4.1.

- 311** Tvari se ne smiju prevoziti pod ovim navodom, osim ako to nije odobrilo nadležno tijelo na temelju rezultata odgovarajućih ispitivanja prema dijelu I Priručnika za ispitivanje i kriterije. Ambalaža mora osigurati da postotak razrjeđivača u bilo kojemu trenutku za vrijeme prijevoza ne padne ispod onoga navedenoga u odobrenju nadležnoga tijela.
- 312** (Obrisano)
- 313** (Brisano)
- 314** (a) ove tvari sklone su egzotermnoj razgradnji pri povišenim temperaturama. Razgradnju mogu pokrenuti toplina ili nečistoće (primjerice, metali u prahu /željezo, mangan, kobalt, magnezij/ i njihovi spojevi;
- (b) za vrijeme prijevoza tvari moraju biti zaštićene od izravnoga sunčevog svjetla i svih izvora topline i moraju biti smještene u odgovarajuće prostore koji se prozračuju.
- 315** Navod se ne smije koristiti za tvari Klase 6.1, tvari koje ispunjavaju kriterije otrovnosti od udisanja za pakirnu skupinu I opisanu u 2.2.61.1.8.
- 316** Navod se odnosi samo na kalcijev hipoklorit, suh, kad se prevozi u obliku nedrobive ploče.
- 317** Izuzevši kalavost“ primjenjuje se jedino na one fizijske materijale i pakete koji sadrže fizijski materijal koji je izuzet u skladu s 2.2.7.2.3.5.
- 318** Za potrebe dokumentacije, vlastiti otpremni naziv mora biti dopunjen tehničkim nazivom (vidi 3.1.2.8). Kad zarazne tvari koje se prevoze nisu poznate, ali se pretpostavlja da ispunjavaju kriterije za uključenje u kategoriju A i dodjelu UN br. 2814 ili 2900, na prijevoznoj ispravi iza vlastitoga otpremnog naziva treba u zagradama navesti riječi: "zarazna tvar pretpostavljene kategorije A."
- 319** Zapakirane tvari i ambalaža koji su označeni u skladu s uputom za pakiranje P650, ne podliježu nikakvim drugim uvjetima Propisa RID.
- 320** (Brisano)
- 321** Smatra se da ovi sustavi za skladištenje uvijek sadrže vodik.
- 322** Kada se prevoze u obliku nedrobive ploče, tada se tvari svrstavaju u pakirnu skupinu III.
- 323** (Rezervirano)
- 324** Ove tvari moraju biti stabilizirane kada je koncentracija manja od 99%.
- 325** U slučaju nedjeljivog ili djeljivog izuzetog uranovog heksafluorida, materijal mora biti klasificiran pod UN br. 2978.
- 326** U slučaju djeljivog uranovog heksafluorida, materijal mora biti klasificiran pod UN br.. 2977.
- 327** Otpad aerosola otpremljeni u skladu s 5.4.1.1.3 mogu biti prevoženi pod ovim navodom u svrhu preinaka ili odlaganja. Ne moraju biti zaštićeni protiv kretanja i nenamjernog pražnjenja u smislu mjera od opasnosti povišenog tlaka i opasnog izlaženja u atmosferu. Otpad aerosola, osim onih koji puštaju ili su oštećeni, mora biti pakiran u skladu s uputom za pakiranje P 207 i posebnom odredbom za pakiranje PP87, ili uputom za pakiranje LP 200 i posebnom odredbom za pakiranje L2. Aerosoli koji puštaju ili su oštećeni moraju biti prevoženi u ambalažama za otpatke uz mjere koje osiguravaju sigurnost od povišenog tlaka.

NAPOMENA: Pri pomorskom prijevozu, otpad aerosola ne smije biti prevožen u zatvorenim kontejnerima.

- 328** Ovaj navod primjenjuje se na gorivo u patronama uključujući i kada je sadržano u opremi ili pakirano s opremom. Gorivo u patronama ugrađeno ili integrirano u sustav gorivnih ćelija smatraju se sadržanim u opremi. Gorivo u patronama dio je u kojemu se pohranjuje gorivo, koje se otpušta u gorivnu ćeliju kroz ventil (e), koji kontroliraju otpuštanje goriva u gorivnu ćeliju.

Gorivo u patronama, uključujući one sadržane u opremi, moraju biti projektirani i izrađeni na način da se sprječava curenje goriva u normalnim uvjetima prijevoza.

Vrsta konstrukcije patronama za goriva koje koriste tekućinu kao gorivo moraju proći ispitivanje unutarnjeg tlaka za tlak od 100 kPa (ispitni) bez curenja.

Izuzev goriva u patronama koji sadržavaju vodik u metalnom hidridu, koji moraju biti u skladu s posebnom odredbom 339, svaka vrsta konstrukcije patrone za goriva mora imati dokaz o prolasku ispitivanja padom s 1.2 metra na krutu površinu, u smjeru u kojemu je najveća vjerojatnost kvara sigurnosnog sustava, a da ne dođe do gubitka sadržaja.

Ako se litijske metalne ili litijske ionske baterije nalaze u sustavu gorivih članaka, pošiljka se sprema temeljem ovoga unosa i odgovarajućih unosa za UN 3091 LITIJSKE METALNE BATERIJE SADRŽANE U OPREMI ili UN 3481 LITIJSKE IONSKE BATERIJE SADRŽANE U OPREMI.

- 329** (Rezervirano)
- 330** (Brisano)
- 331** (Rezervirano)
- 332** Magnezij nitrat heksahidrat nije podložan zahtjevima Propisa RID.
- 333** Smjese etanola i benzina, motornog alkohola ili benzina za primjenu u motorima s unutarnjim izgaranjem (npr. u automobilima, stacionarnim strojevima i ostalim strojevima) bit će raspoređeni u ovu stavku bez obzira na promjene u hlapljivosti.
- 334** Gorivo u patronama može sadržavati aktivator pod uvjetom da je opremljen s dva neovisna načina sprečavanja slučajnog miješanja s gorivom tijekom prijevoza.
- 335** Smjese krutih tvari koje nisu podložne zahtjevima Propisa RID i tekućih ili krutih tvari opasnih za okoliš razvrstavaju se pod UN broj 3077 i može ih se prevoziti pod uvjetom da nema slobodne tekućine vidljive u trenutku utovara tvari ili u vrijeme kada su ambalaža ili jedinica za prijevoz tereta zatvoreni. Svaka jedinica za prijevoz tereta mora biti nepropusna kada se koristi za prijevoz rasutog tereta. Ako je slobodna tekućina vidljiva u trenutku utovara smjese ili u vrijeme kada su ambalaža ili jedinica za prijevoz tereta zatvoreni, smjesa se razvrstava pod UN broj 3082. Nepropusni paketi i predmeti koji sadržavaju manje od 10 ml tekućine opasne za okoliš, upijene u krutu tvar, ali bez slobodne tekućine u paketu ili predmetu, ili koji sadržavaju manje od 10 g krute tvari opasne za okoliš, nisu podložni zahtjevima Propisa RID.
- 336** Jedan paket nezapaljive krute tvari LSA-II ili LSA-III, ako se prevozi zračnim putem, ne smije sadržavati aktivnost veću od 3.000 A₂.
- 337** Paketi tipa B(U) i tipa B(M) ako ih se prevozi zračnim putem, ne smiju sadržavati aktivnost veću od sljedeće:
- (a) za radioaktivnu tvar niske disperzivnosti: vrijednost odobrena za oblik paketa navedena u odobrenju;
  - (b) za radioaktivni materijal posebnog oblika: 3.000 A₁ ili 100.000 A₂, koja je niže; ili
  - (c) za sve druge radioaktivne materijale: 3.000 A₂.
- 338** Svako gorivo u patronama koje se prevozi pod ovom stavkom i projektirano je da sadržava ukapljeni zapaljivi plin:
- (a) mora moći podnijeti, bez curenja ili prsnuća, tlak najmanje dvostruke vrijednosti ravnotežnog tlaka sadržaja na 55 °C;
  - (b) ne sadrži više od 200 ml ukapljenog zapaljivog plina, čiji tlak pri isparavanju ne smije premašivati 1.000 kPa pri 55°C; i
  - (c) mora proći ispitivanje u kupki s vrućom vodom propisano u 6.2.6.3.1.
- 339** Gorivo u patronama koje sadržava vodik u metalnom hidridu i prevozi ih se pod ovom stavkom moraju imati vodni kapacitet manji ili jednak 120 ml.

Tlak u patronama s gorivom ne smije prelaziti 5 MPa na 55 °C. Vrsta konstrukcije mora izdržati, bez curenja ili prsnuća, tlak dvostruke vrijednosti projektnog tlaka patrone na 55 °C ili 200 kPa veći tlak od projektnog tlaka patrone na 55 °C, koje god da je veće. Tlak pri kojemu se obavlja

ovo ispitivanje navodi se u ispitivanju slobodnim padom i ispitivanju s kruženjem vodika kao „minimalni tlak prsnuća ljuske“.

Gorivo u patronama mora se puniti u skladu s postupcima koje propisuje proizvođač. Proizvođač pruža sljedeće informacije za svaku patronu s gorivom:

- (a) o postupku pregleda koji mora biti proveden prije prvog punjenja i prije svakog ponovnog punjenja patrone s gorivom;
- (b) o pažnji na mjere opreza i potencijalnu opasnost;
- (c) o metodi određivanja nazivnog kapaciteta;
- (d) raspon najmanjeg i najvećeg tlaka;
- (e) raspon minimalne i maksimalne temperature; i
- (f) bilo koji drugi uvjet koji mora biti ispunjen prije prvog punjenja i nadopunjavanja, uključujući vrstu opreme koja se treba koristiti za prvo punjenje i nadopunjavanje.

Patrona za gorivo mora biti projektirana i izrađena na način da je curenje goriva u običajnim uvjetima prijevoza spriječeno. Svaka vrsta konstrukcije patrone, uključujući spremnike integrirane u patronu s gorivom, mora proći sljedeća ispitivanja:

Ispitivanje slobodnim padom

Ispitivanje slobodnim padom s 1.8 metara na krutu površinu u četiri različita smjera:

- (a) okomito, na dio koji sadržava sklop zatvornih ventila;
- (b) okomito, na dio suprotan onome koji sadržava sklop zatvornih ventila;
- (c) vodoravno, na čelični vrh promjera 38 mm, s čeličnim vrhom u položaju okrenutom uvis; i
- (d) pod kutom od 45°, na dio koji sadržava sklop zatvornih ventila.

Pri tome ne smije doći do curenja, što se određuje korištenjem sapunice ili drugim istovjetnim sredstvom na svim mogućim mjestima curenja, kada je patrona napunjena do svoga procijenjenog tlaka punjenja. Patrone za gorivo se zatim izlažu hidrostatskom tlaku do uništenja. Zabilježeni tlak prsnuća mora biti veći od 85 % minimalnog tlaka prsnuća ljuske.

Ispitivanje na vatru

Patrona za gorivo napunjena vodikom do nazivnog kapaciteta podvrgava se ispitivanju zahvaćenosti vatrom. Smatra se da je tip patrone, koji može uključivati integrirani dišni zaklopac, prošao ispitivanje na vatru ako:

- (a) se unutarnji tlak ispuše do nultog kalibarskog tlaka bez loma patrone; ili
- (b) patrona izdrži vatru najmanje 20 minuta bez loma.

Ciklusno ispitivanje vodikom

Namjena ovog ispitivanja osigurati je da se tijekom korištenja ne prelaze procijenjene granice naprezanja patrona za gorivo.

Patrona za gorivo mora biti ciklusno punjena od najmanje 5% nazivnog vodikovog kapaciteta do ne manje od 95% nazivnog vodikovog kapaciteta i vraćeno na ne više od 5% nazivnog vodikovog kapaciteta. Pri punjenju se koristi nazivni tlak punjenja, a temperatura se održava unutar raspona radne temperature. Ciklusi se ponavljaju najmanje 100 puta.

Nakon ciklusnog ispitivanja patrona za gorivo se napuni te se mjeri volumen vode koji spremnik istisne. Smatra se da je tip patrone prošao ciklusno ispitivanje vodikom ako volumen vode istisnute iz patrone podvrgnute ciklusnom ispitivanju ne premašuje volumen vode istisnut iz patrone napunjenim do 95% nazivnog kapaciteta i stlačenim do 75% njegovog minimalnog tlaka prsnuća ljuske.

Ispitivanje nepropusnosti proizvoda

Svaka patrona za gorivo mora se ispitati na nepropusnost kod $15^{\circ}\text{C} \pm 5^{\circ}\text{C}$ i pod tlakom u visini njegovog nazivnog tlaka punjenja. Pri tome ne smije doći do curenja, što se određuje korištenjem mjehura sapunice ili drugim istovjetnim sredstvom na svim mogućim mjestima istjecanja.

Na svakoj patroni za gorivo moraju se trajno označiti sljedeći podaci:

- (a) nazivni tlak punjenja u MPa;
  - (b) proizvođačev serijski broj patrone za gorivo ili jedinstveni identifikacijski broj; i
  - (c) datum valjanosti na osnovi maksimalnog trajanja korištenja (godina u četiri znamenke; mjesec u dvije znamenke).
- 340** Kemijski pribori, pribori za prvu pomoć i pribori za poliestersku smolu koji sadržavaju opasne tvari u unutarnjim ambalažama koja ne premašuju količine ograničene za izuzete količine primjenjive na pojedine tvari, kako je navedeno u stupcu (7b), tablice A, poglavlja 3.2, mogu se prevoziti u skladu s poglavljem 3.5. Tvari Klase 5.2, iako pojedinačno nisu odobrene kao izuzete količine u stupcu (7b), tablice A, poglavlja 3.2, odobrene su u takvim priborima i dodijeljena im je oznaka E2 (vidjeti 3.5.1.2).
- 341** (Rezerivirano)
- 342** Staklene unutarnje posude za spremanje (poput ampula ili kapsula) predviđene samo za primjenu u uređajima za steriliziranje, kada sadrže manje od 30 ml etilen oksida po unutarnjoj ambalaži s najviše 300 ml po vanjskoj ambalaži, mogu se prenositi u skladu s odredbama poglavlja 3.5, neovisno o naznaci "E0" u stupcu (7b) tablice A poglavlja 3.2 pod uvjetom da:
- (a) je nakon punjenja za svaku staklenu unutarnju posudu za spremanje utvrđeno da je nepropusna stavljanjem posuda za spremanje u vruću vodu, na dovoljnoj temperaturi i dovoljno dugo kako bi se osiguralo da je postignut unutarnji tlak jednak tlaku pri isparavanju etilen oksida na 55°C . Svaka staklena unutarnja posuda za spremanje koja se pokaže propusnom, izobličenom ili na drugi način manjkavom u okviru ovoga ispitivanja ne smije se prenositi temeljem uvjeta ove posebne odredbe;
  - (b) je povrh ambalaže propisane odjeljkom 3.5.2 svaka staklena unutarnja posuda za spremanje u zapečaćenoj plastičnoj vrećici koja je kompatibilna s etilen oksidom i koja može sadržati sadržaj u slučaju loma ili propusnosti staklene unutarnje posude za spremanje; i
  - (c) je svaka staklena unutarnja posuda za spremanje zaštićena načinom sprečavanja bušenja plastične vrećice (npr. omotom ili materijalom za amortizaciju) u slučaju oštećenja ambalaže (npr. gnječenjem).
- 343** Ovaj unos vrijedi za sirovu naftu koja sadrži sumporovodik u dovoljnoj koncentraciji da pare koje se šire iz nje mogu predstaviti rizik od trovanja pri udisanju. Pakirna skupina dodjeljuje se na temelju opasnosti od zapaljivosti i udisanja, u skladu sa stupnjem opasnosti koju predstavlja.
- 344** Odredbe odjeljka 6.2.6 moraju biti ispunjene.
- 345** Ovaj plin, ukoliko se prenosi u otvorenim kriogenim posudama za spremanje s maksimalnim kapacitetom od 1 litre i sa staklenim dvostrukim stijenkama s razmakom između unutarnje i vanjske stijenke koji je vakumiran, nije podložan Propisu RID pod uvjetom da se svaka posuda za spremanje prenosi u vanjskoj ambalaži s prikladnim materijalom za ublažavanje udaraca ili upijajućim materijalom za zaštitu od oštećenja uslijed udaraca.
- 346** Otvorene kriogene posude za spremanje koje udovoljavaju zahtjevima uputa o pakiranju P 203 pododjeljka 4.1.4.1 i koji ne sadrže opasni teret osim UN Br. 1977 dušika, hladena tekućina, koja je potpuno apsorbirana u porozni materijal, nisu podložni nijednom drugom zahtjevu Propisa RID.
- 347** Ovaj unos koristi se samo ako su rezultati serije ispitivanja 6 (d) I. dijela Priručnika za ispitivanje i mjerila pokazali da su sve opasne posljedice koje proizlazile iz djelovanja ograničene unutar pakiranja.
- 348** Baterije proizvedene nakon 31. prosinca 2011. moraju biti označene s vrijednošću Vat-sati na vanjskom pakiranju
- 349** Smjese hipoklorita s amonijevom soli su ne smiju prihvatiti za prijevoz. UN Br. 1791. otopina hipoklorita je tvar Klase 8.
- 350** Amonijev bromat i njegove vodene otopine i smjese bromata s amonijevom soli se ne smiju prihvatiti za prijevoz.

- 351** Amonijev klorat i njegove vodene otopine i smjese klorata s amonijevom soli se ne smiju prihvatiti za prijevoz.
- 352** Amonijev klorit i njegove vodene otopine i smjese klorita s amonijevom soli se ne smiju prihvatiti za prijevoz.
- 353** Amonijev permanganat i njegove vodene otopine i smjese od permanganata s amonijevom soli se ne smiju prihvatiti za prijevoz.
- 354** Ova tvar je otrovna pri udisanju.
- 355** Boce s kisikom za hitno korištenje koje se prevoze pod ovim unosom mogu uključivati ugrađene uloške za aktiviranje (ulošci, mehanički uređaj Odsjeka 1.4, skupina kompatibilnosti C ili S), bez mijenjanja razredbe u Klasu 2 pod uvjetom da ukupna količina zapaljivih (potisnih) eksploziva ne premašuje 3.2 g po boci s kisikom. Cilindri s ugrađenim ulošcima za aktiviranje prije prijevoza moraju imati učinkovito sredstvo za sprečavanje slučajne aktivacije.
- 356** Sustave za pohranu metalnih hidrida čija je ugradnja planirana u vagone, vozila, brodove ili zrakoplove, odobrava nadležno tijelo države proizvodnje¹ prije prihvata za prijevoz. Prijevozna isprava mora uključivati naznaku da je paket odobrilo nadležno tijelo zemlje proizvodnje¹ ili preslika odobrenja nadležnog tijela zemlje proizvodnje¹ mora biti priložen uz svaku pošiljku.
- 357** Sirova nafta koja sadrži sumporovodik u dovoljnoj koncentraciji da pare koje se iz nje isparavaju mogu predstaviti opasnost pri udisanju otpremaju se pod unosom UN 3494 SUMPORNA SIROVA NAFTA, ZAPALJIVA TVAR, OTROVNO.
- 358** Otopina nitroglicerina u alkoholu s više od 1%, ali ne više od 5%, nitroglicerina može se svrstati u Klasu 3 i pod UN broj 3064, pod uvjetom da je udovoljeno svim uvjetima u skladu s uputom za pakiranje P 300 iz 4.1.4.1.
- 359** Otopina nitroglicerina u alkoholu s više od 1%, ali ne više od 5%, nitroglicerina svrstava se u Klasu 1 i pod UN broj 0144, ako nije udovoljeno svim uvjetima u skladu s uputom za pakiranje P 300 iz 4.1.4.1.
- 360** Vozila pokretana isključivo litijskim metalnim baterijama ili litijskim ionskim baterijama svrstavaju se pod UN broj 3171 vozila na baterijski pogon.
- 361** Ovaj unos odnosi se na električne dvoslojne kondenzatore s kapacitetom za pohranu energije većim od 0,3 Wh. Kondenzatori s kapacitetom za pohranu energije od 0,3 Wh ili manje ne podliježu Propisu RID. Kapacitet za pohranu energije označava energiju koju zadržava kondenzator, obračunatu pomoću nazivnog napona i kapacitivnosti. Svi kondenzatori na koje se ovo primjenjuje, uključujući kondenzatore koji sadržavaju elektrolit koji ne udovoljava kriterijima razredbe bilo koje klase opasnih tvari, moraju ispunjavati sljedeće uvjete:
- (a) kondenzatori koji nisu ugrađeni u opremu prevoze se u ispražnjenom stanju. Kondenzatori koji su ugrađeni u opremu prevoze se u ispražnjenom stanju ili tako da su zaštićeni od nastanka kratkog spoja;
  - (b) svaki kondenzator mora biti zaštićen od mogućeg nastanka kratkog spoja tijekom prijevoza, na sljedeći način:
    - (i) ako je kapacitet za pohranu energije kondenzatora manji ili jednak 10Wh, ili ako je kapacitet za pohranu energije svakog kondenzatora u modulu manji ili jednak 10 Wh, kondenzator ili modul moraju biti zaštićeni od nastanka kratkog spoja ili opremljeni metalnom trakom koja spaja priključke; i
    - (ii) ako je kapacitet za pohranu energije kondenzatora ili kondenzatora u modulu veći od 10 Wh, kondenzator ili modul moraju biti opremljeni metalnom trakom koja spaja priključke;
  - (c) kondenzatori koji sadržavaju opasne tvari moraju biti projektirani tako da izdrže 95 kPa diferencijalnog tlaka;
  - (d) kondenzatori moraju biti projektirani i konstruirani tako da sigurno otpuštaju tlak koji se može nakupiti tijekom uporabe, kroz dišni zaklopac ili slabu točku u kućištu kondenzatora.

Bilo koja tekućina ispuštena tijekom otpuštanja dišnog zaklopca mora se zadržati u ambalaži ili opremi u kojoj je ugrađen kondenzator; i

- (e) kondenzatori moraju biti označeni kapacitetom za pohranu energije izraženim u Wh.

Kondenzatori koji sadržavaju elektrolit koji ne udovoljava kriterijima razredbe bilo koje klase opasnih tvari, uključujući kada su ugrađeni u opremu, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID.

Kondenzatori koji sadržavaju elektrolit koji udovoljava kriterijima razredbe bilo koje klase opasnih tvari, s kapacitetom za pohranu energije od 10 Wh ili manje, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID ako mogu odoljeti ispitivanju slobodnim padom s 1,2 metra nezapakirani, na tvrdnu površinu, bez gubitka sadržaja.

Kondenzatori koji sadržavaju elektrolit koji udovoljava kriterijima razredbe bilo koje klase opasnih tvari, koji nisu ugrađeni u opremu i koji imaju kapacitet za pohranu energije veći od 10 Wh, podliježu Propisu RID.

Kondenzatori ugrađeni u opremu i s dodatkom elektrolita koji udovoljava kriterijima razredbe bilo koje klase opasnih tvari, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID, pod uvjetom da je oprema pakirana u čvrstu vanjsku ambalažu načinjenu od odgovarajućeg materijala i odgovarajuće čvrstoće i konstrukcije, s obzirom na predviđenu uporabu ambalaže, na način koji sprečava slučajan rad kondenzatora tijekom prijevoza. Velika robusna oprema koja sadržava kondenzatore može se za prijevoz ponuditi nezapakirana ili na paletama, ako su kondenzatori odgovarajuće zaštićeni opremom u kojoj se nalaze.

NAPOMENA: Kondenzatori koji su konstruirani tako da održavaju napon na priključcima (npr. asimetrični kondenzatori) ne pripadaju pod ovaj unos.

362 (Rezervirano)

363 Ova se stavka može primjenjivati samo kada su ispunjeni uvjeti ove posebne odredbe. Nijedan drugi zahtjev Propisa RID nije primjenjiv.

- (a) ova stavka primjenjuje se na motore i strojeve pokretane gorivima koji su klasificirani kao opasni tereti, putem sustava unutarnjeg izgaranja ili gorivih ćelija (npr. motori s izgaranjem, generatori, kompresori, turbine, jedinice za grijanje itd.) osim opreme vozila raspoređene pod UN br. 3166, navedeno u PO 666.

NAPOMENA: Ova stavka ne primjenjuje se na opremu navedenu pod 1.1.3.2 (a), (d) i (e), 1.1.3.3 i 1.1.3.7.

- (b) motori i strojevi u kojima se ne nalaze tekuća ili plinska goriva i koja ne sadrže druge opasne terete nisu predmet Propisa RID.

NAPOMENA 1: Smatra se da se u motoru ili stroju ne nalazi tekuće gorivo kada je spremnik tekućeg goriva ocijeđen i ne može se upravljati motorom ili strojem zbog nedostatka goriva. Komponente motora ili stroja poput cjevovoda goriva, filtera goriva i ubrizgivača ne moraju se čistiti, cijediti ili propuhivati da bi se smatralo da se u njima ne nalazi tekuće gorivo. Dodatno, spremnik tekućeg goriva ne mora se čistiti ili propuhivati.

2: Smatra se da se u motoru ili stroju ne nalaze plinska goriva kad u spremnicima plinskog goriva nema tekućine (za tekuće plinove), kad tlak u spremnicima nije viši od 2 bara i kad je zatvorni ventil za gorivo ili izolacijski ventil zatvoren i učvršćen.

- (c) motori i strojevi koji sadrže goriva koja su u skladu s razredbenim kriterijem Klase 3 bit će raspoređeni u stavke UN 3528 MOTOR, S UNUTARNJIM IZGARANJEM, POKRETAN ZAPALJIVOM TEKUĆINOM ili UN 3528 MOTOR, NA GORIVE ĆELIJE, POKRETAN ZAPALJIVOM TEKUĆINOM ili UN 3528 STROJ, S UNUTARNJIM IZGARANJEM, POKRETAN ZAPALJIVOM TEKUĆINOM ili UN 3528 STROJ, NA GORIVE ĆELIJE, POKRETAN ZAPALJIVOM TEKUĆINOM, po potrebi.

- (d) motori i strojevi koji sadrže goriva koja su u skladu s razredbenim kriterijem Klase 2 bit će raspoređeni u stavke UN 3529 MOTOR, S UNUTARNJIM IZGARANJEM, POKRETAN ZAPALJIVIM PLINOM ili UN 3529 MOTOR, NA GORIVE ĆELIJE, POKRETAN ZAPALJIVIM PLINOM ili UN 3529 STROJ, S UNUTARNJIM IZGARANJEM, POKRETAN ZAPALJIVIM PLINOM ili UN 3529 STROJ, NA GORIVE ĆELIJE, POKRETAN ZAPALJIVIM PLINOM, po potrebi.

Motori i strojevi pokretani i zapaljivim plinom i zapaljivom tekućinom moraju biti raspoređeni u odgovarajuću stavku UN br. 3529.

- (e) motori i strojevi koji sadrže tekuća goriva u skladu s razredbenim kriterijem iz 2.2.9.1.10 za tvari opasne za okoliš i koji nisu u skladu s razredbenim kriterijem bilo koje druge klase bit će raspoređeni u stavke UN 3530 MOTOR, S UNUTARNJIM IZGARANJEM ili UN 3530 STROJ, S UNUTARNJIM IZGARANJEM, po potrebi.
- (f) motori i strojevi mogu sadržavati druge opasne terete osim goriva (npr. baterije, vatrogasne aparate, akumulatore stlačenih plinova ili sigurnosne uređaje) koji su potrebni za njihovo funkcioniranje ili siguran rad bez da podliježu bilo kakvim dodatnim zahtjevima za te druge opasne terete, osim ako nije drugačije određeno Propisom RID. No, litijske baterije moraju ispunjavati **odredbe točke 2.2.9.1.7**, osim ako nije drugačije određeno u posebnoj odredbi 667.
- (g) Motori i strojevi, uključujući spremnike koji sadrže opasne terete, moraju biti u skladu sa zahtjevima izvedbe određenim od strane nadležnog tijela države proizvodnje²;
- (h) Svi ventili ili otvori (npr. kod uređaja za zračenje) moraju biti zatvoreni tijekom prijevoza;
- (i) Motori ili strojevi moraju biti u položaju u kojem će se onemogućiti nenamjerno istjecanje opasnih tereta i moraju biti učvršćeni sredstvima koja mogu zadržati motore ili strojeve kako bi spriječilo bilo kakvo kretanje tijekom prijevoza koje bi im promijenilo položaj ili izazvalo štetu na njima;
- (j) za UN br. 3528 i UN br. 3530:

Kada motor ili stroj sadrži više od 60 l tekućeg goriva i ima kapacitet veći od 450 l, ali manji od 3 000 l, to mora biti obilježeno na dva suprotna kraja u skladu s 5.2.2.

Kada motor ili stroj sadrži više od 60 l tekućeg goriva i ima kapacitet veći od 3 000 l, mora biti obiljepljen velikim listicama opasnosti na dva suprotna kraja. Velike listice opasnosti moraju odgovarati listicama opasnosti navedenim u Stupcu (5) Tablice A Poglavlja 3.2 i moraju biti sukladne specifikacijama navedenim u 5.3.1.7. Velike listice opasnosti moraju biti prikazane na pozadini kontrastne boje, odnosno moraju imati obrub crtkane ili pune crte.

- (k) za UN br. 3529:

Kada spremnik za gorivo motora ili stroja ima kapacitet primanja vode veći od 450 l, a manji od 1 000 l, to mora biti obilježeno na dva suprotna kraja u skladu s 5.2.2.

Kada spremnik goriva motora ili stroja ima kapacitet primanja vode veći od 1 000 l, mora biti obiljepljen velikim listicama opasnosti na dva suprotna kraja. Velike listice opasnosti moraju odgovarati listicama opasnosti navedenim u Stupcu (5) Tablice A Poglavlja 3.2 i moraju biti u skladu sa specifikacijama navedenim u 5.3.1.7. Velike listice opasnosti moraju biti prikazane na pozadini kontrastne boje, odnosno moraju imati obrub crtkane ili pune crte.

- (l) Prijevozna isprava u skladu s 5.4.1 potrebna je jedino kada motor ili stroj sadrži više od 1 000 l tekućih goriva, za UN 3528 i UN 3530, ili kada spremnik goriva ima zapremninu primanja vode veći od 1 000 l, za UN 3529.

Ova prijevozna isprava mora sadržavati sljedeću dodatnu izjavu:

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 363“.

- (m) **Zahtjevi određeni u uputi za pakiranje P 005 iz točke 4.1.4.1 moraju se ispuniti.**

364 Ovaj predmet može se prevoziti isključivo prema odredbama Poglavlja 3.4 ako, kako je prikazano za prijevoz, paket uspješno prođe testiranje u skladu sa Serijom ispitivanja 6 (d) iz I. dijela Priručnika za ispitivanja i kriterije, na način koji određuje nadležno tijelo.

365 Za proizvedene instrumente i predmete koji sadržavaju živu, vidi UN 3506.

366 Proizvedeni instrumenti i predmeti koji sadržavaju najviše 1 kg žive ne podliježu Propisu RID.

367 Za potrebe dokumentacije:

Ispravni otpremni naziv „Bojama srodni materijali“ smije se koristiti za pošiljke paketa koji sadrže „Boje“ i „Bojama srodne materijale“ u istom paketu;

Ispravni otpremni naziv „Bojama srodni materijali, korozivni, zapaljivi“ smije se koristiti za pošiljke paketa koji sadrže „Boje, korozivne, zapaljive“ i „Bojama srodne materijale, korozivne, zapaljive“ u istom paketu;

Ispravni otpremni naziv „Bojama srodni materijali, zapaljivi, korozivni“ smiju se koristiti za pošiljke paketa koji sadrže „Boje, zapaljive, korozivne“ i „Bojama srodne materijale, zapaljive, korozivne“ u istom paketu; i

Ispravni otpremni naziv „Materijali vezan uz tinte za pisalice“ smije se koristiti za pošiljke paketa koji sadrže „Tiskarsko crnilo“ i „Materijal vezan uz tinte za pisalice“ u istom paketu.

368 U slučaju nefisijskog uranijevog heksafluorida ili fisijskog uranijevog heksafluorida s izuzećem, materijal se razvrstava pod UN Br. 3507. ili UN br. 2978.

369 U skladu s 2.1.3.5.3 (a) ovaj radioaktivni materijal u izuzetom paketu, koji ima otrovna i korozivna svojstva, klasificiran je u Klasu 6.1 s dodatnim opasnostima od radioaktivnosti i korozivnosti.

Uranijev heksafluorid smije se razvrstati temeljem ove stavke samo ako su ispunjeni uvjeti točaka 2.2.7.2.4.1.2, 2.2.7.2.4.1.5, 2.2.7.2.4.5.2 i, za fisijske materijale s izuzećem, uvjeti točke 2.2.7.2.3.5.

Uz odredbe primjenjive na prijevoz tvari Klase 6.1 s dodatnom opasnosti od korozivnosti, moraju se primijeniti i odredbe 5.1.3.2, 5.1.5.2.2, 5.1.5.4.1 (b), 7.5.11 CW33 (3.1), (5.1) do (5.4) i (6).

Nije potrebno prikazati listicu Klase 7.

370 Ova se stavka primjenjuje na:

- amonijev nitrat s više od 0,2% ukupno zapaljivih materijala, uključujući organske tvari, izračunate na sadržaj ugljika, bez drugih tvari; i
- amonijev nitrat s najviše 0,2% ukupno zapaljivih materijala, uključujući organske tvari, izračunate na sadržaj ugljika, bez drugih dodanih tvari koje daju pozitivan rezultat kada se ispituju u skladu sa serijom ispitivanja 2 (vidi Priručnik za ispitivanja i kriterije, 1. dio). Vidi također UN br. 1942.

371 (1) Ova se stavka primjenjuje i na predmete koji sadrže malu posudu za spremanje pod tlakom s uređajem za otpuštanje. Takvi predmeti ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- (a) kapacitet primanja vode posude za spremanje pod tlakom ne smije premašiti 0,5 litara i radni tlak ne smije premašiti 25 bara pri 15 °C;
- (b) minimalni tlak prsnuća posude za spremanje pod tlakom mora biti najmanje četiri puta pritisak plina pri 15 °C;
- (c) svaki predmet mora biti proizveden na takav način da je onemogućeno nenamjerno okidanje ili otpuštanje u normalnim uvjetima rukovanja, pakiranja, prijevoza i korištenja. Ovom uvjetu može biti udovoljeno dodavanjem dodatne zaporne naprave povezane s aktivatorom;
- (d) svaki predmet mora biti proizveden tako da sprečava opasne projekcije tlačne posude ili dijelova posude za spremanje pod tlakom;
- (e) svaka tlačna posuda mora biti proizvedena od materijala koji se neće razlomiti prilikom pucanja;
- (f) vrsta konstrukcije predmeta mora biti podvrgnuta ispitivanju na vatru. Za to ispitivanje, primjenjuju se odredbe stavka 16.6.1.2 osim slova g, 16.6.1.3.1 do 16.6.1.3.6, 16.6.1.3.7 (b) i 16.6.1.3.8 Priručnika za ispitivanje i kriterije. Mora biti pokazano da predmet otpušta svoj tlak pomoću brtve koju razgrađuje vatra ili pomoću nekog drugog uređaja za otpuštanje tlaka na takav način da se tlačna posuda ne rasprsne u komadiće i da predmet ili komadići predmeta ne uzlete više od 10 metara;
- (g) vrsta konstrukcije predmeta mora biti podvrgnuta sljedećem ispitivanju. Mora se koristiti mehanizam za poticanje kojim se uključuje jedan predmet u sredini ambalaže. Ne smije doći do opasnih učinaka izvan paketa, poput iskrivljavanja paketa, metalnih krhotina ili posude za spremanje koja probije ambalažu.

- (2) Proizvođač mora podnijeti tehničku dokumentaciju vrste konstrukcije, proizvodnje kao i ispitivanja i njihovih rezultata. Proizvođač mora primijeniti postupke radi osiguranja da su predmeti proizvedeni u seriji dobre kvalitete, u skladu s vrstom konstrukcije i da ispunjavaju zahtjeve iz točke (1). Proizvođač takve podatke pruža nadležnom tijelu na zahtjev.

- 372** Ovaj navod primjenjuje se na asimetrične kondenzatore s kapacitetom za pohranu energije većim od 0,3 Wh. Kondenzatori s kapacitetom za pohranu energije od 0,3 Wh ili manje ne podliježu uvjetima Propisa RID.

Kapacitet za pohranu energije znači energiju pohranjenu u kondenzatoru, izračunatu u skladu sa sljedećom jednačinom:

$$Wh = \frac{1}{2} C_N (U_R^2 - U_L^2) \times \frac{1}{3600} ,$$

koristeći nominalnu kapacitivnost (CN), nazivni napon (UR) i nazivnu donju granicu napona (UL).

Svi asimetrični kondenzatori na koje se primjenjuje ova stavka moraju ispuniti sljedeće uvjete:

- (a) kondenzatori ili moduli moraju biti zaštićeni od kratkog spoja;
- (b) kondenzatori će biti konstruirani i izgrađeni tako da sigurno otpuštaju tlak koji se može povećati tijekom uporabe, kroz dišni zaklopac ili slabu točku u kućištu kondenzatora. Sve tekućine koje se oslobode prilikom odzračivanja moraju biti sadržane u ambalaži ili opremi u koju je kondenzator ugrađen;
- (c) kondenzatori moraju biti označeni kapacitetom za pohranu energije u Wh; i
- (d) kondenzatori koji sadrže elektrolite koji udovoljavaju kriterijima razredbe bilo koje klase opasnog tereta moraju biti projektirani tako da izdrže diferencijalni tlak od 95 kPa;

Kondenzatori koji sadrže elektrolit koji ne ispunjava kriterije razredbe bilo koje klase opasnog tereta, uključujući kada su konfigurirani u modul ili ugrađeni u opremu, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID.

Kondenzatori koji sadrže elektrolit koji ispunjava kriterije razredbe bilo koje klase opasnog tereta, s kapacitetom za pohranu energije od 20 Wh ili manje, uključujući kada su konfigurirani u modul, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID kada kondenzatori mogu nezapakirani izdržati ispitivanje slobodnim padom od 1,2 metra na krutu površinu bez gubitka sadržaja.

Kondenzatori koji sadrže elektrolit koji ispunjava kriterije razredbe bilo koje klase opasnog tereta koji nisu ugrađeni u opremu i s kapacitetom za pohranu energije od više od 20 Wh podliježu uvjetima Propisa RID.

Kondenzatori ugrađeni u opremu i koji sadrže elektrolit koji ispunjavaju kriterije razredbe bilo koje klase opasnog tereta, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID pod uvjetom da je oprema zapakirana u čvrstu vanjsku ambalažu izrađenu od odgovarajućeg materijala koja je i odgovarajuće čvrstoće i konstrukcije s obzirom na predviđenu uporabu ambalaže i na način da je onemogućen slučajni rad kondenzatora tijekom prijevoza. Velika robusna oprema koja sadrži kondenzatore može se prevoziti nezapakirana ili na paletama kada je osigurana jednaka zaštita kondenzatora opremom u koju su ugrađeni.

NAPOMENA: Bez obzira na odredbe ove posebne odredbe, asimetrični kondenzatori s niklom i ugljikom koji sadrže alkalne elektrolite Klase 8 moraju se prevoziti kao UN 2795 BATERIJE, S TEKUĆIM ELEKTROLITOM, PUNJENE ALKALIMA, za skladištenje električne energije.

- 373** Detektori neutronske zračenja koji sadrže netlačni plin borovog trifluorida smiju se prevoziti temeljem ovog navoda pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) svaki detektor radioaktivnosti mora ispunjavati sljedeće uvjete:
  - (i) Apsolutni tlak u svakom detektoru ne smije premašiti 105 kPa pri 20 °C;
  - (ii) Količina plina ne smije premašiti 13 g po detektoru;
  - (iii) Svaki detektor mora biti proizveden u sklopu registriranog programa osiguranja kvalitete;

NAPOMENA: Za ove potrebe može se koristiti ISO 9001.

- (iv) Svaki detektor neutronskega zračenja mora biti zavarene metalne izrade s lemljenim spojevima između metalnih i keramičkih dijelova. Ovi detektori moraju imati minimalni tlak prsnuća od 1800 kPa, što mora biti dokazano kvalifikacijskim ispitivanjem vrste konstrukcije; i
  - (v) Svaki detektor mora biti ispitan na standard nepropusnosti od 1×10^{-10} cm³/s prije punjenja.
- (b) detektori radioaktivnosti koji se prevoze kao pojedinačne komponente moraju se prevoziti na sljedeći način:
- (i) Detektori se moraju pakirati u zapečaćenim plastičnim podstavama s dovoljno apsorbirajućeg ili adsorbirajućeg materijala da apsorbira ili adsorbira sadržaj plina;
  - (ii) Moraju se pakirati u čvrstu vanjsku ambalažu. Dovršen paket mora moći izdržati ispitivanje slobodnim padom s 1,8 m bez istjecanja sadržaja plina iz detektora;
  - (iii) Ukupna količina plina iz svih detektora po vanjskoj ambalaži ne smije premašiti 52 g.
- (c) gotovi sustavi detekcije neutronskega zračenja koji sadrže detektore koji ispunjavaju zahtjeve stavka (a) moraju se prevoziti na sljedeći način:
- (i) Detektori se moraju nalaziti u čvrsto zapečaćenom vanjskom kućištu;
  - (ii) Kućište mora sadržavati dovoljno apsorbirajućeg ili adsorbirajućeg materijala da apsorbira ili adsorbira cjelokupni sadržaj plina;
  - (iii) Gotovi sustavi moraju biti zapakirani u čvrstu vanjsku ambalažu koja može izdržati ispitivanje slobodnim padom s 1,8 m bez istjecanja osim ako sustav vanjskog kućišta osigurava jednaku zaštitu.

Ne primjenjuje se uputa za pakiranje P 200 iz 4.1.4.1.

Prijevozna isprava mora sadržavati sljedeću izjavu:

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 373“.

Detektori neutronskega zračenja koji sadrže najviše 1 g borovog trifluorida, uključujući detektore sa zalemljenim staklenim spojevima, ne podliježu uvjetima Propisa RID pod uvjetom da ispunjavaju zahtjeve iz stavka (a) i zapakirani su u skladu sa stavkom (b). Sustavi detekcije radijacije koji sadrže takve detektore ne podliježu uvjetima Propisa RID pod uvjetom da su zapakirani u skladu s pododlomkom (c).

374 (Rezervirano)

375 Ove tvari, kada se prevoze u jednodijelnoj ili kombiniranoj ambalaži, i sadrže neto količinu po jednodijelnoj ili unutarnjoj ambalaži od 5 l ili manje za tekućine ili imaju neto masu po jednodijelnoj ili unutarnjoj ambalaži od 5 kg ili manje za krute tvari, ne podliježu ostalim odredbama Propisa RID pod uvjetom da ambalaža udovoljava općim odredbama iz točaka 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.4 do 4.1.1.8.

376 Litijsko-ionski članci ili baterije i litijsko-metalni članci ili baterije za koje se utvrdi da su oštećeni ili neispravni na način da ne udovoljavaju tipu ispitanom u skladu s primjenjivim odredbama Priručnika za ispitivanja i kriterije moraju udovoljiti zahtjevima ove posebne odredbe.

Za potrebe ove posebne odredbe, takvi članci uključuju, ali nisu ograničeni na:

- članke ili baterije za koje se utvrdi da su neispravni iz sigurnosnih razloga;
- članke ili baterije iz kojih je sadržaj iscurio ili ispražnjen;
- članke ili baterije čije stanje se ne može utvrditi prije prijevoza; ili
- članke ili baterije s fizičkim ili mehaničkim oštećenjima.

NAPOMENA: Prilikom procjene oštećenja i ispravnosti baterija, u obzir je potrebno uzeti vrstu baterije i njeno prethodno korištenje i zlouporabu.

Članci i baterije moraju se prevoziti u skladu s odredbama koje se primjenjuju na UN br. 3090, UN br. 3091, UN br. 3480 i UN br. 3481, osim posebne odredbe 230 i ako je drukčije određeno ovom posebnom odredbom.

Paketi na sebi moraju imati oznaku „OŠTEĆENE/NEISPRAVNE LITIJSKO-IONSKE BATERIJE“ ili „OŠTEĆENE/NEISPRAVNE LITIJSKO-METALNE BATERIJE“, kako je primjenjivo.

Članci i baterije moraju se pakirati u skladu s uputom za pakiranje P 908 iz točke 4.1.4.1. Ili LP 904 iz točke 4.1.4.3, ovisno koja je primjenjiva.

Članci i baterije određene kao oštećene ili neispravne te podložne brzom razlaganju, opasnim reakcijama, zapaljenju ili opasnom ispuštanju topline ili otrovnih, nagrizajućih ili zapaljivih plinova ili para u uobičajenim uvjetima prijevoza, moraju se pakirati i prevoziti u skladu s uputom za pakiranje P 911 iz točke 4.1.4.1 ili LP 906 iz točke 4.1.4.3, ovisno koja je primjenjiva. Alternativni uvjeti pakiranja i/ili prijevoza mogu biti odobreni od strane nadležnog tijela bilo koje Države članice Propisa RID koja može prihvatiti odobrenje nadležnog tijela države koja nije Država članica Propisa RID pod uvjetom da je odobrenje ishodišno u skladu s postupcima primjenjivim sukladno dokumentima Propisa RID, ADR Sporazuma, ADN Sporazuma, Kodeksu IMDG ili Tehničkim uputama za sigurni prijevoz opasnih tvari zrakom ICAO-a. U oba se slučaja članci i baterije raspoređuju u kategoriju prijevoza 0.

Paketi se moraju označiti kao „OŠTEĆENE/NEISPRAVNE LITIJSKO-IONSKE BATERIJE“ ili „OŠTEĆENE/NEISPRAVNE LITIJSKO-METALNE BATERIJE“, kako je primjenjivo.

Prijevozna isprava mora sadržavati sljedeću izjavu:

„Prijevoz u skladu s posebnom odredbom 376“.

Ukoliko je primjenjivo, preslika odobrenja nadležnog tijela bit će priložena uz pakiranje.

- 377** Litijsko-ionski i litijsko-metalni članci i baterije te oprema koja sadrži takve članke i baterije, koji se prevoze radi odlaganja ili recikliranja, bilo da su zapakirani skupa sa ili bez ne-litijskih baterija, smiju se pakirati u skladu s uputom za pakiranje P909 iz 4.1.4.1.

Ovi članci i baterije ne podliježu uvjetima točke 2.2.9.1.7 (a) do (g).

Paketi na sebi moraju imati oznaku „LITIJSKE BATERIJE ZA ODLAGANJE“ ili „LITIJSKE BATERIJE ZA RECIKLIRANJE“.

Baterije za koje je utvrđeno da su oštećene ili neispravne moraju se prevoziti u skladu s posebnom odredbom 376 i moraju biti zapakirane u skladu s uputom za pakiranje P908 iz 4.1.4.1 ili LP 904 iz 4.1.4.3, kako je primjenjivo.

- 378** Detektori zračenja koji sadrže taj plin u posudama za spremanje pod tlakom koje se ne mogu ponovno puniti, koje ne ispunjavaju zahtjeve iz Poglavlja 6.2 i upute za pakiranje P 200 iz 4.1.4.1 mogu se prevoziti pod ovim stavkom pod uvjetom da:

- (a) radni tlak u svakoj posudi za spremanje ne prelazi 50 bara;
- (b) zapremnina posude za spremanje ne prelazi 12 litara;
- (c) svaka posuda za spremanje ima tlak pri prsnuću u iznosa od najmanje 3 puta radnog tlaka kad je pričvršćen uređaj za reguliranje i najmanje 4 puta radnog tlaka kad nije pričvršćen nikakav uređaj za reguliranje;
- (d) svaka posuda za spremanje proizvodi se od materijala koji se nakon puknuća ne smije rasprsnuti u komadiće;
- (e) svaki detektor proizvodi u sklopu registriranog programa osiguranja kvalitete;

NAPOMENA: ISO 9001 može se koristiti u ovu svrhu.

- (f) detektori se prevoze u čvrstoj vanjskoj ambalaži. Cijeli paket mora moći izdržati ispitivanje slobodnim padom s visine od 1,2 metra bez lomljenja detektora ili puknuća vanjske ambalaže. Oprema koja uključuje detektor mora biti pakirana u čvrstu vanjsku ambalažu osim ako detektoru istovjetnu zaštitu osigurava oprema u kojoj je sadržan; i
- (g) prijevozna isprava uključuje sljedeću izjavu:

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 378“.

Detektori zračenja, uključujući detektore u sustavu detekcije zračenja, nisu podložni drugim zahtjevima Propisa RID ako detektori ispunjavaju uvjete iz (a) do (f) iznad i ako kapacitet posuda za spremanje detektora nije veći od 50 ml.“

379 Bezvodni amonijak adsorbiran ili apsorbiran u krutoj tvari koja je sadržana u sustavu raspršivanja amonijaka ili posudama za spremanje namijenjenima da budu dio takvog sustava, nije podložan drugim odredbama Propisa RID ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- (a) adsorpcija ili apsorpcija ima sljedeća svojstva:
  - (i) Tlak pri temperaturi od 20°C u posudi za spremanje je manji od 0,6 bara;
  - (ii) Tlak pri temperaturi od 35°C u posudi za spremanje je manji od 1 bara;
  - (iii) Tlak pri temperaturi od 85°C u posudi za spremanje je manji od 12 bara.
- (b) adsorbirani ili apsorbirani materijal ne smije imati opasna svojstva navedena u klasama od 1 do 8.
- (c) maksimalan udio amonijaka u posudi za spremanje iznosi 10 kg;
- (d) posude za spremanje koje sadrže adsorbirani ili apsorbirani amonijak moraju ispuniti sljedeće uvjete:
  - (i) Posude za spremanje moraju biti izrađene od materijala koji je kompatibilan s amonijakom kako je naznačeno u ISO 11114-1:2012;
  - (ii) Posude za spremanje i njihova sredstva za zatvaranje bit će hermetički zatvoreni i moći će zadržati amonijak koji se stvara;
  - (iii) Svaka posuda za spremanje moći će izdržati tlak koji se stvara na 85°C s volumetrijskim širenjem do 0,1%;
  - (iv) Svaka posuda za spremanje mora biti opremljena uređajem koji omogućuje pražnjenje plina kad tlak prijeđe 15 bara bez silovitog puknuća, eksplozije ili izbijanja; i
  - (v) Svaka posuda za spremanje moći će izdržati tlak od 20 bara bez propuštanja kad se deaktivira uređaj za reguliranje tlaka.

Kada se posude za spremanje prevoze u raspršivaču amonijaka, moraju biti povezane s raspršivačem na način da sklop garantirano ima istu snagu kao i sama posuda za spremanje.

Svojstva mehaničke snage navedena u ovoj posebnoj odredbi moraju se ispitati koristeći prototip posude za spremanje i/ili raspršivača napunjenog do nominalnog kapaciteta, povećavajući temperaturu dok se ne dostignu navedeni tlakovi.

Rezultati ispitivanja moraju se dokumentirati, moraju biti sljedivi i moraju se dostaviti nadležnim tijelima na njihov zahtjev.

380 (Rezervirano)

381 (Rezervirano)

382 Polimerna zrnca mogu biti izrađena od polistirena, poli(metil-metakrilata) ili drugog polimernog materijala. Kada se prema ispitivanju U1 (Metoda ispitivanja za tvari podložne razvijanju zapaljivih para) Dijela III, pododjeljka 38.4.4 Priručnika za ispitivanje i kriterije može dokazati da ne nastaje nikakva zapaljiva para koja rezultira zapaljivom atmosferom, pjenaste polimerne kuglice ne moraju se razvrstavati pod ovim UN brojem. Ovo se ispitivanje izvodi samo kada se razmatra uklanjanje tvari iz određene razredbe.

383 Loptice za stolni tenis koje se proizvode od celuloida ne podliježu Propisu RID kad neto masa svake loptice za stolni tenis nije veća od 3 g, a ukupna neto masa loptica za stolni tenis nije veća od 500 g po paketu.

384 (Rezervirano)

385 (Obrisano)

386 Tvari stabilizirane reguliranjem temperature ne prihvaćaju se za željeznički prijevoz (vidi 2.2.41.2.3). Kada se primjenjuje kemijska stabilizacija, osoba koja predaje ambalažu, IBC ili spremnik za prijevoz mora osigurati da je razina stabilizacije dovoljna da spriječi opasnu polimerizaciju tvari u ambalaži, IBC-u ili spremniku na srednjoj temperaturi rasutog tereta od 50°C, ili, u slučaju prijenosnog spremnika, od 45°C. Kad kemijska stabilizacija postaje neučinkovita na nižim temperaturama unutar očekivanog trajanja prijevoza, željeznički prijevoz nije dozvoljen. Pri tom

određivanju, faktori koje treba uzeti u obzir uključuju, ali nisu ograničeni na, kapacitet i oblik ambalaže, IBC-a ili spremnika i učinak bilo kakve postojeće izolacije, temperaturu tvari kad se predaje na prijevoz, trajanje putovanja i uvjete temperature okolnog zraka na koju se obično nailazi tijekom putovanja (uzimajući u obzir i godišnje doba), učinkovitost i druga svojstva stabilizatora koji se koristi, primjenjivi radni nadzor koji nameće propis (npr. zahtjevi za zaštitom od izvora topline, uključujući drugi teret koji se prevozi na temperaturi višoj od temperature okolnog zraka) i sve druge bitne faktore.

387 Litijske baterije u skladu s točkom 2.2.9.1.7 (f) koje sadržavaju i primarne litijsko-metalne članke i punjive litijsko-ionske članke rasporedit će se pod UN br. 3090 ili 3091, kako bude prikladno. Pri prijevozu takvih baterija u skladu s posebnom odredbom 188, ukupan sadržaj litija u svim litijsko-metalnim člancima koji se nalaze u bateriji ne smije premašiti 1.5 g, a ukupan kapacitet svih litijsko-ionskih članaka koji se nalaze u bateriji ne smiju premašiti 10 Wh.

388 Stavke pod UN br. 3166 primjenjuju se na vozila koja pokreću motori s unutarnjim izgaranjem na zapaljivu tekućinu ili plin te vozila koja pokreću gorive ćelije.

Vozila koja pokreću gorive ćelije rasporedit će se u stavke UN 3166 VOZILO, NA GORIVE ĆELIJE, POKRETANO ZAPALJIVIM PLINOM ili UN 3166 VOZILO, NA GORIVE ĆELIJE, POKRETANO ZAPALJIVOM TEKUĆINOM, ovisno što bude prikladno. Navedene stavke uključuju hibridna električna vozila koja pokreću i gorive ćelije i motor s unutarnjim izgaranjem s baterijama s tekućim elektrolitom, natrijevim baterijama, litijsko-metalnim baterijama ili litijsko-ionskim baterijama, a koja se prevoze s ugrađenom baterijom (baterijama).

Druga vozila koja imaju motor s unutarnjim izgaranjem rasporedit će se u stavke UN 3166 VOZILO, POKRETANO ZAPALJIVIM PLINOM ili UN 3166 VOZILO, POKRETANO ZAPALJIVOM TEKUĆINOM, kako bude prikladno. Navedene stavke uključuju hibridna električna vozila koja pokreću i motor s unutarnjim izgaranjem i baterije s tekućim elektrolitom, natrijeve baterije, litijsko-metalne baterije ili litijsko-ionske baterije, a koja se prevoze s ugrađenom baterijom (baterijama).

Ukoliko vozilo pokreće motor s unutarnjim izgaranjem na zapaljivu tekućinu ili zapaljivi plin, ono će se rasporediti u UN 3166 VOZILO, POKRETANO ZAPALJIVIM PLINOM.

Stavka UN 3171 primjenjuje se samo na vozila koja pokreću baterije s tekućim elektrolitom, natrijeve baterije, litijsko-metalne baterije ili litijsko-ionske baterije te na opremu koju pokreću baterije s tekućim elektrolitom ili natrijeve baterije, a koja se prevozi s ugrađenom baterijom (baterijama).

U svrhe ove posebne odredbe, vozilima se smatraju uređaji s vlastitim pogonom konstruirani za prijevoz jedne ili više osoba ili tereta. Primjeri takvih vozila su automobili, motocikli, romobili, vozila ili motocikli na tri i četiri kotača, kamioni, lokomotive, bicikli (bicikli s električnim motorom) i druga vozila ovog tipa (npr. samouravnotežena vozila ili vozila koja nisu opremljena barem jednim sjedećim mjestom), invalidska kolica, traktorske kosilice, poljoprivredna i građevinska oprema s vlastitim pogonom, brodovi i zrakoplovi. Tu su uključena i vozila koja se prevoze u ambalaži. U tom slučaju neki dijelovi vozila mogu se odvojiti od svog postolja kako bi stali u ambalažu.

Primjeri opreme su kosilice, strojevi za čišćenje ili modeli brodova i modeli zrakoplova. Oprema pokretana litijsko-metalnim baterijama ili litijsko-ionskim baterijama bit će raspoređena u stavke UN 3091 LITIJSKO-METALNE BATERIJE SADRŽANE U OPREMI ili UN 3091 LITIJSKO-METALNE BATERIJE PAKIRANE S OPREMOM ili UN 3481 LITIJSKO-IONSKE BATERIJE SADRŽANE U OPREMI ili UN 3481 LITIJSKO-IONSKE BATERIJE PAKIRANE S OPREMOM, kako bude prikladno.

Opasni tereti poput baterija, zračnih jastuka, vatrogasnih aparata, akumulatora stlačenih plinova, sigurnosnih uređaja i drugih sastavnih dijelova vozila nužnih za njihov rad ili za sigurnost vozača ili putnika, moraju se čvrsto postaviti u vozilo te ni na koji drugi način ne podliježu Propisu RID. Međutim, litijske baterije moraju ispuniti odredbe točke 2.2.9.1.7, osim ako nije drugačije određeno posebnom odredbom 667.

Ukoliko je litij-ionska baterija postavljena u vozilo oštećena ili neispravna, vozilo ili oprema moraju se prevoziti u skladu s uvjetima definiranim u posebnoj odredbi 667 (c).

389 Ova se stavka primjenjuje samo na jedinice za prijevoz tereta u kojima su litijsko-ionske baterije ili litijsko-metalne baterije postavljene i koje su konstruirane samo kako bi služile kao vanjski izvor energije za jedinicu za prijevoz tereta. Litijske baterije moraju ispuniti odredbe točke 2.2.9.1.7 (a) do (g) i sadržavati potrebne sustave za sprečavanje prepunjavanja ili pretjeranog pražnjenja baterija.

Baterije se moraju čvrsto postaviti na unutarnju strukturu jedinice za prijevoz tereta (primjerice postavljanjem na stalke, kućišta itd.) kako bi se spriječili kratki spojevi, slučajno pokretanje uređaja ili značajno pomicanje uslijed uobičajenih podrhtavanja, utovara i vibracija u jedinici za

prijevoz tereta. Opasni tereti potrebni za siguran i pravilan rad jedinice za prijevoz tereta (primjerice vatrogasni i klimatizacijski sustavi) moraju biti ispravno pričvršćeni ili postavljeni na jedinicu za prijevoz tereta te ni na koji drugi način ne podliježu Propisu RID. Opasni tereti koji nisu potrebni za siguran i pravilan rad jedinice za prijevoz tereta ne smiju se prevoziti u jedinici za prijevoz tereta.

Baterije u jedinici za prijevoz tereta ne podliježu zahtjevima koji se odnose na oznake. Jedinica za prijevoz tereta mora imati narančaste pločice u skladu s točkom 5.3.2.2 i listice u skladu s točkom 5.3.1.1 na nasuprotnim stranama.

390 (Rezervirano)

391 (Rezervirano)

392 Za prijevoz sustava rezervoara za plinska goriva koji su konstruirani i odobreni za postavljanje u motorna vozila koja sadržavaju taj plin, odredbe točke 4.1.4.1 i Poglavlja 6.2 ne moraju se primjenjivati ukoliko se radi o prijevozu za odlaganje, recikliranje, popravak, pregled, održavanje ili ako se prevoze od mjesta gdje se proizvode do postrojenja na kojem se sastavljaju, pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) Sustavi rezervoara za plinska goriva moraju ispuniti zahtjeve normi ili propisa za spremnike za gorivo u vozilima, kako je primjenjivo. Primjeri primjenjivih normi i propisa su sljedeći:

Spremnici za ukapljene naftne plinove (LPG)	
UN Pravilnik br. 67, 2. revidirano izdanje	Usklađene odredbe koje se odnose na: I. Homologaciju posebne opreme vozila kategorije M i N koji u svom pogonskom sustavu koriste LPG; II. Homologaciju vozila kategorije M i N koja su opremljena posebnom opremom za korištenje LPG-a u svom pogonskom sustavu s obzirom na ugradnju takve opreme
UN Pravilnik br. 115	Usklađene odredbe koje se odnose na homologaciju: I. Posebnih sustava za naknadnu ugradnju LPG-a u motorna vozila zbog korištenja LPG-a u njihovim pogonskim sustavima; II. Posebnih sustava za naknadnu ugradnju CNG-a (stlačenog prirodnog plina) u motorna vozila zbog korištenja CNG-a u njihovim pogonskim sustavima
Spremnici za CNG i LNG	
UN Pravilnik br. 110	Usklađene odredbe koje se odnose na homologaciju: I. Posebnih sastavnih dijelova motornih vozila koja koriste stlačeni prirodni plin (CNG) i/ili ukapljeni prirodni plin (LNG) u svojim pogonskim sustavima II. Vozila s obzirom na postavljanje posebnih sastavnih dijelova odobrenog tipa za korištenje stlačenog prirodnog plina (CNG) i/ili ukapljenog prirodnog plina (LNG) u njihovim pogonskim sustavima
UN Pravilnik br. 115	Usklađene odredbe koje se odnose na homologaciju: I. Posebnih sustava za naknadnu ugradnju LPG-a u motorna vozila zbog korištenja LPG-a u njihovim pogonskim sustavima; II. Posebnih sustava za naknadnu ugradnju CNG-a (stlačenog prirodnog plina) u motorna vozila zbog korištenja CNG-a u njihovim pogonskim sustavima
ISO 11439:2013	Plinski cilindri – Visokotlačni cilindri za skladištenje prirodnog plina kao goriva za automobilska vozila
ISO 15500 - serija	Cestovna vozila – Sastavni dijelovi sustava za stlačeni prirodni plin (CNG) kao gorivo – više dijelova, kako je primjenjivo
ANSI NGV 2	Kontejneri za stlačeni prirodni plin koji se

	koristi kao gorivo za vozila
CSA B51 2. dio:2014	Pravilnik za bojlere, posude pod tlakom i tlačni cjevovod, 2. dio, Zahtjevi za visokotlačne cilindre za skladištenje goriva za automobilska vozila u vozilima
Spremnici za vodik pod tlakom	
Globalni tehnički pravilnik (GTP) br. 13	Globalni tehnički pravilnik za vozila na vodik i gorive ćelije (ECE/TRANS/180/Add.13)
ISO/TS 15869:2009	Plinoviti vodik i smjese vodika – spremnici za gorivo za kopnena vozila
Uredba (EZ) br. 79/2009	Uredba (EZ) br. 79/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o homologaciji motornih vozila s pogonom na vodik i izmjenama Direktive 2007/46/EZ
Uredba (EU) br. 406/2010	Uredba Komisije (EU) br. 406/2010 od 26. travnja 2010. o provedbi Uredbe (EZ) br. 79/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o homologaciji motornih vozila s pogonom na vodik
UN Pravilnik br. 134	Usklađene odredbe koje se odnose na homologaciju motornih vozila i njihovih sastavnih dijelova u odnosu na učinak vozila na vodik s obzirom na sigurnost
CSA B51 2. dio: 2014	Pravilnik za bojlere, posude pod tlakom i tlačni cjevovod – 2. dio: Zahtjevi za visokotlačne cilindre za skladištenje goriva za automobilska vozila u vozilima

Spremnici za plin konstruirani i izvedeni u skladu s prethodnim verzijama relevantnih normi i propisa za spremnike za plin za motorna vozila, koji su bili primjenjivi u vrijeme certificiranja vozila za koja su spremnici za plin konstruirani i izvedeni, mogu se nastaviti prevoziti;

- (b) sustavi rezervoara za plinska goriva bit će nepropusni te neće pokazivati nikakve znakove vanjske štete koja bi mogla utjecati na njihovu sigurnost;

NAPOMENA 1: Kriteriji se mogu pronaći u normi ISO 11623:2015 Prijenosni plinski cilindri – Redoviti pregled i ispitivanje složenih plinskih cilindara (ili ISO 19078:2013 Plinski cilindri – Pregled instalacije cilindara, i obnova kvalificiranosti visokotlačnih cilindara za skladištenje prirodnog plina kao goriva za automobilska vozila u vozilima).

2: Ako sustavi rezervoara za plinska goriva nisu nepropusni ili su prepunjeni ili ako je na njima vidljiva šteta koja bi mogla utjecati na njihovu sigurnost (npr. u slučaju povlačenja povezanog sa sigurnošću), isti će se prevoziti samo u posudama pod tlakom za otpad skladu s Propisom RID.

- (c) Ako je sustav rezervoara za plinska goriva opremljen s dva ili više ventila koji su integrirani u vod, dva ventila će biti zatvorena na način da budu plinonepropusna u uobičajenim uvjetima prijevoza. Ako postoji samo jedan ventil ili ako samo jedan ventil radi, svi otvori osim otvora uređaja za reguliranje tlaka bit će zatvoreni na način da budu plinonepropusni u uobičajenim uvjetima prijevoza.
- (d) Sustavi rezervoara za plinska goriva prevoziti će se na način da se spriječi opstrukcija uređaja za reguliranje tlaka odnosno bilo koja šteta na ventilima ili bilo kojim dijelovima koji su pod tlakom sustava rezervoara za plinska goriva odnosno nenamjerno ispuštanje plina u uobičajenim uvjetima prijevoza. Sustav rezervoara za plinska goriva bit će osiguran kako bi se spriječilo kliženje, valjanje odnosno okomito gibanje;
- (e) Ventili će biti zaštićeni pomoću jedne od metoda opisanih u 4.1.6.8 od (a) do (e);
- (f) Osim u slučaju sustava rezervoara za plinska goriva uklonjenih za odlaganje, recikliranje, popravak, pregled ili održavanje, isti neće biti napunjeni s više od 20% njihovog nominalnog omjera punjenja odnosno nominalnog radnog tlaka, kako je primjenjivo;
- (g) Ne uzimajući u obzir odredbe Poglavlja 5.2, kada se sustavi rezervoara za plinska goriva šalju u napravi za rukovanje, oznake se mogu pričvrstiti na napravu za rukovanje; i
- (h) Ne uzimajući u obzir odredbe iz 5.4.1.1.1 (f), podaci o ukupnoj količini opasnih tereta mogu se zamijeniti sljedećim podacima:
- (i) Broj sustava rezervoara za plinska goriva; i

- (ii) U slučaju ukapljenih plinova ukupna neto masa (kg) plina svakog sustava rezervoara za plinska goriva te u slučaju stlačenih plinova, ukupni kapacitet primanja vode (l) svakog sustava rezervoara za plinska goriva i potom nominalni radni tlak.

Primjeri podataka u prijezovnoj ispravi:

Primjer 1: „UN 1971 PRIRODNI PLIN, STLAČENI, 2.1, 1 SUSTAV REZERVOARA ZA PLINSKA GORIVA OD 50 L UKUPNO, 200 BARA“.

Primjer 2: „UN 1965 SMJESA UGLJIKOVODIČNOG PLINA, UKAPLJENA, NERAZVRSTANI, 2.1, 3 SUSTAVA REZERVOARA ZA PLINSKA GORIVA, SVAKI OD 15 KG NETO MASE PLINA.“

**393–
499**

(Rezervirano)

500 (Brisano)

501 Za naftalen, rastaljeni, vidi UN br. 2304.

502 UN br. 2006 plastika, na bazi nitroceluloze, samozagrijavajuća, n.d.n., i 2002 celuloidni otpad, tvari su Klase 4.2.

503 Za fosfor, bijeli, rastaljeni, vidi UN br. 2447.

504 UN br. 1847 kalijev sulfid, hidrirani najmanje sa 30% vode od kristalizacije, UN br. 1849 natrijev sulfid, hidriran najmanje sa 30% vode od kristalizacije i UN br. 2949 natrij-hidrosulfid najmanje sa 25% vode od kristalizacije, tvari su Klase 8.

505 UN br. 2004 magnezijev diamid, tvar je Klase 4.2.

506 Zemnoalkalijski metali i slitine zemnoalkalijskih metala u piroforom obliku, tvari su Klase 4.2.

UN br. 1869 magnezij ili slitine magnezija koji sadrže iznad 50% magnezija, u kuglicama, strugotinama ili trakama, tvari su Klase 4.1.

507 UN br. 3048 pesticidi aluminijevog fosfida, s dodatcima koji sprječavaju emisiju otrovnih zapaljivih plinova, tvari su Klase 6.1.

508 UN br. 1871 titanijev hidrid i UN br. 1437 cirkonijev hidrid tvari su Klase 4.1. UN br. 2870 aluminijev borohidrid, tvar je Klase 4.2.

509 UN br. 1908 otopina klorita, tvar je Klase 8.

510 UN br. 1755 otopina kromove kiseline, tvar je Klase 8.

511 UN br. 1625 živin nitrat, UN br. 1627 živin nitrat i UN br. 2727 talijev nitrat tvari su Klase 6.1. Torijev nitrat, kruti, otopina uranijevog nitrata heksahidrata i uranijev nitrat, kruti, tvari su Klase 7.

512 UN br. 1730 antimonov pentaklorid, tekući, UN br. 1731 otopina antimonova pentaklorida, UN br. 1732 antimonov pentafluorid i UN br. 1733 antimonov triklorid tvari su Klase 8.

513 UN br. 0224 barijev azid, suhi ili močeni - manje od 50% masenoga udjela vode, nije dozvoljen za prijevoz željeznicom. UN br. 1571 barijev azid, močen s najmanje 50% masenoga udjela vode, tvar je Klase 4.1. UN br. 1854 slitine barija, piroforne, tvari su Klase 4.2. UN br. 1445 barijev klorat, krut, UN br. 1446 barijev nitrat, UN br. 1447 barijev perklorat, krut, UN br. 1448 barijev permanganat, UN br. 1449 barijev peroksid, UN br. 2719 barijev bromat, UN br. 2741 barijev hipoklorit s više od 22% upotrebljivoga klora, UN br. 3405 barijev klorat, otopina, i UN br. 3406 barijev perklorat, otopina, tvari su Klase 5.1. UN br. 1565 barijev cijanid i UN br. 1884 barijev oksid, tvari su Klase 6.1.

514 UN br. 2464 berilijev nitrat, tvar je Klase 5.1.

515 UN br. 1581 smjesa kloropikrina i metil bromida i UN br. 1582 smjesa kloropikrina i metil klorida, tvari su Klase 2.

516 UN br. 1912 smjesa metil klorida i metilen klorida, tvar je Klase 2.

- 517** UN br. 1690 natrijev fluorid, krut, UN br. 1812 kalijev fluorid, krut, UN br. 2505 amonijev fluorid, UN br. 2674 natrijev fluorosilikat, UN br. 2856 fluorosilikati, n.d.n., UN br. 3415 natrijev fluorid, otopina, i UN br. 3422 kalijev fluorid, otopina, tvari su Klase 6.1.
- 518** UN br. 1463 kromov trioksid, bezvodni (kromova kiselina, kruta), tvar je Klase 5.1.
- 519** UN br. 1048 vodikov bromid, bezvodni, tvar je Klase 2.
- 520** UN br. 1050 vodikov klorid, bezvodni, tvar je Klase 2.
- 521** Kruti kloriti i hipokloriti, tvari su Klase 5.1.
- 522** UN br. 1873 vodena otopina iznad 50% perklorne kiseline, ali nikako ispod 72% masenog udjela čiste kiseline, tvari su Klase 5.1. Otopine perklorne kiseline koje sadrže iznad 72% masenog udjela čiste kiseline ili smjese perklorne kiseline s bilo kojom tekućinom osim vode, ne smiju biti prihvaćeni za prijevoz.
- 523** UN br. 1382 bezvodni kalijev sulfid i UN br. 1385 bezvodni natrijev sulfid i njihovi hidrati s manje od 30% vode od kristalizacije, i UN br. 2318 natrij-hidrosulfid s manje od 25% vode od kristalizacije, tvari su Klase 4.2.
- 524** UN br. 2858 dovršeni predmeti od cirkonija debljine 18 µm ili više, tvari su Klase 4.1.
- 525** Otopine anorganskih cijanida s ukupnim udjelom cijanidnoga iona iznad 30% moraju biti razvrstani u pakirnu skupinu I, otopine s ukupnim udjelom cijanidnoga iona iznad 3% i nikako iznad 30% u pakirnu skupinu II i otopine s udjelom cijanidnoga iona iznad 0,3% i nikako iznad 3% u pakirnu skupinu III.
- 526** UN br. 2000 celuloid, dodijeljen je Klasi 4.1.
- 528** UN br. 1353 vlakna ili tkanine impregnirane slabo nitriranom celulozom, nesamozagrijavajuće, tvari su Klase 4.1.
- 529** UN br. 0135 živin fulminat, močeni, najmanje sa 20% masenog udjela vode ili smjese alkohola, nije dozvoljen za prijevoz željeznicom. Živin klorid (kalomel), tvar je Klase 9 (UN br. 3077).
- 530** UN br. 3293 hidrazin, vodena otopina najviše sa 37% masenog udjela hidrazina, tvar je Klase 6.1.
- 531** Smjese, plamišta ispod 23 °C i koje sadrže iznad 55% nitroceluloze, bez obzira na udio dušika, ili koje sadrže najviše 55% nitroceluloze s udjelom dušika iznad 12,6% (udjela suhe tvari), tvari su Klase 1 (vidi UN brojeve 0340 ili 0342), ili Klase 4.1 (UN br. 2555, 2556 i 2557)..
- 532** UN br. 2672 amonijeva otopina koja sadrži najmanje 10%, ali nikako iznad 35% amonijaka, tvar je Klase 8.
- 533** UN br. 1198 otopine formaldehida, zapaljive, tvari su Klase 3. Otopine formaldehida, nezapaljive, s manje od 25% formaldehida, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 534** Benzin, u nekim klimatskim uvjetima, može imati tlak para na 50 °C koji je iznad 110 kPa (1.10 bar), ali koji nije iznad 150 kPa (1.50 bar), te ga i dalje treba smatrati tvari koja ima tlak para na 50 °C koji nije iznad 110 kPa (1.10 bar).
- 535** UN br. 1469 olovni nitrat, UN br. 1470 olovni perklorat, kruti, i UN br. 3408 olovni perklorat, otopina, tvari su Klase 5.1.
- 536** Za naftalen, kruti, vidi UN br. 1334.
- 537** UN br. 2869 smjesa titanijeva triklorida, nepirofornoga, tvar je Klase 8.
- 538** Za sumpor (u krutomu stanju), vidi UN br. 1350.
- 539** Otopine izocijanata, čije je plamište najmanje 23 °C, tvari su Klase 6.1.
- 540** UN br. 1326 prah hafnija, močeni, UN br. 1352 prah titanija, močeni, ili UN br. 1358 prah cirkonija, močen, najmanje sa 25% vode, tvari su Klase 4.1.
- 541** Smjese nitroceluloze s udjelom vode, udjelom alkohola ili udjelom plastifikatora nižim od navedenih graničnih količina, tvari su Klase 1.
- 542** Talk koji sadrži tremolit i/ili aktinolit, obuhvaćen je ovim navodom.

- 543** UN br. 1005 amonijak, bezvodni, UN br. 3318 otopina amonijaka iznad 50% amonijaka i UN br. 2073 otopina amonijaka, iznad 35%, ali nikako iznad 50% amonijaka, tvari su Klase 2. Otopine amonijaka najviše sa 10% amonijaka, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 544** UN br. 1032 dimetilamin, bezvodni, UN br. 1036 etilamin, UN br. 1061 metilamin, bezvodni, i UN br. 1083 trimetilamin, bezvodni, tvari su Klase 2.
- 545** UN br. 0401 dipikril sulfid, močeni, manje od 10% masenog udjela vode, tvar je Klase 1.
- 546** UN br. 2009 cirkonij, suhi, dovršene ploče, traka ili namotana žica, debljine manje od 18 µm, tvar je Klase 4.2. Cirkonij, suhi, dovršene ploče, traka ili namotana žica, debljine 254 µm ili više, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 547** UN br. 2210 maneb ili UN br. 2210 pripravci od maneba u samozagrijavajućemu obliku, tvari su Klase 4.2.
- 548** Klorosilani koji u dodiru s vodom ispuštaju zapaljive plinove, tvari su Klase 4.3.
- 549** Klorosilani koji imaju plamište od manje od 23 stupnja Celzijeva i koji u dodiru s vodom ne ispuštaju zapaljive plinove, tvari su Klase 3. Klorosilani koji imaju plamište jednako ili više od 23 stupnja Celzijeva i koji u dodiru s vodom ne ispuštaju zapaljive plinove, tvari su Klase 8.
- 550** UN br. 1333 cerij u pločama, šipkama ili ingotima tvar je Klase 4.1.
- 551** Otopine ovih izocijanata s plamištem ispod 23 °C, tvari su Klase 3.
- 552** Metali i metalne slitine u praškastome ili drugom zapaljivome obliku, skloni samoizgaranju, tvari su Klase 4.2. Metali i metalne slitine u praškastome ili drugom zapaljivome obliku koji u dodiru s vodom ispuštaju zapaljive plinove, tvari su Klase 4.3.
- 553** Smjesa vodikova peroksida i peroksiotene kiseline ne smije se za laboratorijskoga ispitivanja (vidi Priručnik za ispitivanje i kriterije, dio II, odjeljak 20), detonirati u šupljikavu stanju, ne sagorjeva, niti pokazuje bilo kakve promjene ili bilo kakvu eksplozivnu snagu kad se zagrijava u zatvorenomu prostoru. Pripravak mora biti termostabilan (temperatura samoubrzavajućeg raspadanja od 60 °C ili više za ambalažu od 50 kg), a za desenzitizaciju mora se koristiti tekućina kompatibilna s peroksiotenom kiselinom. Mješavine koji ne ispunjavaju ove kriterije, treba smatrati tvarima Klase 5.2 (Priručnik za ispitivanje i kriterije, dio II, navod 20.4.3(g)).
- 554** Metalni hidridi koji u dodiru s vodom ispuštaju zapaljive plinove, tvari su Klase 4.3. UN br. 2870 aluminijev borohidrid ili UN br. 2870 aluminijev borohidrid u uređajima, tvar je Klase 4.2.
- 555** Prah i prašak metala u obliku u kojemu ne izgaraju spontano, neotrovni, koji unatoč tomu u dodiru s vodom ispuštaju zapaljive plinove, tvari su Klase 4.3.
- 556** Organometalni spojevi i njihove otopine koji se spontano pale, tvari su Klase 4.2. Zapaljive otopine s organometalnim spojevima u koncentracijama koje u dodiru s vodom ne ispuštaju zapaljive plinove u opasnim količinama, niti se spontano pale, tvari su Klase 3.
- 557** Prah i prašak metala u pirofornom obliku, tvari su Klase 4.2.
- 558** Metali i metalne slitine u pirofornom obliku, tvari su Klase 4.2. Metali i metalne slitine koji u dodiru s vodom ne ispuštaju zapaljive plinove i koji nisu piroforni ili samozagrijavajući, ali koji su lako zapaljivi, tvari su Klase 4.1.
- 559** (Brisano)
- 560** Tekućina povišene temperature, n.d.n. na ili iznad 100 °C (uključujući rastaljene metale i rastaljene soli) i, za tvar s plamištem, na temperaturi ispod njezina plamišta, tvar je Klase 9 (UN br. 3257).
- 561** Kloroformati s prevladavajuće korozivnim svojstvima, tvari su Klase 8.
- 562** Organometalni spojevi koji spontano izgaraju, tvari su Klase 4.2. Organometalni spojevi koji reagiraju s vodom, zapaljivi, tvari su Klase 4.3.
- 563** UN br. 1905, selenova kiselina, tvar je Klase 8.
- 564** UN br. 2443, vanadijev oksitriklorid, UN br. 2444 vanadijev tetraklorid i UN br. 2475 vanadijev triklorid, tvari su Klase 8.

- 565** Nespecificirani otpad koji je rezultat medicinskoga/veterinarskoga liječenja ljudi/životinja ili biološkoga istraživanja, i za koji nije vjerojatno da sadrži tvari Klase 6.2, bit će raspoređeni u ovu stavku. Dekontaminirani klinički otpad ili otpad koji je rezultat biološkoga istraživanja, a koji je prethodno sadržavao zarazne tvari, nije podložan uvjetima za Klasu 6.2.
- 566** UN br. 2030, hidrazin vodena otopina, iznad 37% masenog udjela hidrazina, tvar je Klase 8.
- 567** Smjese koji sadrže iznad 21% volumenskoga postotka kisika, moraju biti razvrstane kao oksidacijske.
- 568** Barijev azid s udjelom vode nižim od navedene granične količine, UN br. 0224. nije dozvoljen za prijevoz željeznicom.
- 569-579** (Rezervirano)
- 580** (Brisano)
- 581** Ova se stavka odnosi na smjese propadiena s 1 – 4% metilacetilena, kao i na sljedeće smjese:

Smjesa	Sadržaj, % volumno			Dozvoljeni tehnički naziv za svrhe iz 5.4.1.1
	Metilacetilen i propadien, manje od	Propan i propilen, manje od	C ₄ -zasićeni ugljikovodici, više od	
P1	63	24	14	„Smjesa P 1“
P2	48	50	5	„Smjesa P 2“

- 582** Ova stavka obuhvaća, između ostalog, smjese plinova označene slovom R ..., koje imaju sljedeće karakteristike:

Smjesa	Maksimalni tlak para pri 70 °C (MPa)	Minimalna gustoća pri 50 °C (kg/l)	Dozvoljeni tehnički naziv za potrebe točke 5.4.1.1
F 1	1,3	1,30	„Smjesa F 1“
F 2	1,9	1,21	„Smjesa F 2“
F 3	3,0	1,09	„Smjesa F 3“

NAPOMENA 1: Triklorofluorometan (rashladno sredstvo R 11), 1,1,2-trikloro-1,2,2- trifluoroetan (rashladno sredstvo R 113), 1,1,1-trikloro-2,2,2-trifluoroetan (rashladno sredstvo R 113a), 1-kloro-1,2,2-trifluoroetan (rashladno sredstvo R 133) i 1-kloro-1,1,2-trifluoroetan (rashladno sredstvo R 133b) nisu tvari Klase 2. Međutim, mogu sudjelovati u sastavu smjesa F1 do F3.

2: Referentne gustoće odgovaraju gustoćama diklorofluorometana (1,30 kg/l), dikloridifluorometana (1,21 kg/l) i klorodifluorometana (1,09 kg/l).

- 583** Ova stavka obuhvaća, između ostalog, smjese plinova sa sljedećim karakteristikama:

Smjesa	Maksimalni tlak para pri 70 °C (MPa)	Minimalna gustoća pri 50 °C (kg/l)	Dozvoljeni tehnički naziv ^(a) za potrebe točke 5.4.1.1
A	1,1	0,525	„Smjesa A“ ili „Butan“
A 01	1,6	0,516	„Smjesa A 01“ ili „Butan“
A 02	1,6	0,505	„Smjesa A 02“ ili „Butan“
A 0	1,6	0,495	„Smjesa A 0“ ili „Butan“
A 1	2,1	0,485	„Smjesa A 1“
B 1	2,6	0,474	„Smjesa B 1“
B 2	2,6	0,463	„Smjesa B 2“
B	2,6	0,450	„Smjesa B“
C	3,1	0,440	„Smjesa C“ ili „Propan“

^(a) Za prijevoz u cisternama, trgovački nazivi »Butan« ili »Propan« smiju se koristiti samo kao dopuna.

- 584** Ovaj plin ne podliježe uvjetima Propisa RID:

- kad je u plinovitom stanju;
- kad ne sadrži iznad 0,5% zraka;

- kad je u metalnoj kapsuli (cisterne, patrone za pjenušanje), bez nepravilnosti koje mogu utjecati na njegovu snagu;
- kad je osigurana nepropusnost ventila uloška;
- kad kapsula ne sadrži iznad 25 g ovoga plina;
- kad kapsula ne sadrži iznad 0,75 g ovoga plina po cm³ svoje zapremine.

585 (Brisano)

586 Prašci hafnija, titanija i cirkonija moraju sadržavati vidljivi višak vode. Prašci hafnija, titanija i cirkonija, močeni, mehanički proizvedeni, veličine čestica od 53 µm i više, ili kemijski proizvedeni, veličine čestica od 840 µm i veće, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

587 Barijev stearat i barijev titanat, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

588 Kruti hidrirani oblici aluminijska bromida i aluminijska klorida, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

589 (Brisano)

590 Heksahidrat feri klorida, ne podliježe uvjetima Propisa RID.

591 Olovni sulfat najviše sa 3% slobodne kiseline, ne podliježe uvjetima Propisa RID.

592 Neočišćena prazna ambalaža (uključujući prazne IBC-e i velike ambalaže), prazna vozila cisterne, prazni demontabilni spremnici, prazni prijenosni spremnici, prazni spremnik-kontejneri i prazni mali kontejneri u kojima se nalazila ova tvar, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

593 Plin, namijenjen hlađenju npr. medicinskih ili bioloških primjeraka, ako je u posudama za spremanje s dvostrukim stjenkama koje su u skladu s odredbama uputa za pakiranje P 203, odlomak (6) za otvorene kriogene spremnike iz 4.1.4.1, ne podliježe uvjetima Propisa RID osim kako je navedeno u 5.5.3.

594 Sljedeći predmeti, proizvedeni i punjeni u skladu s odredbama koje se primjenjuju u državi proizvodnje ne podliježu uvjetima Propisa RID:

(a) UN br. 1044 aparati za gašenje požara sa zaštitom od slučajnog pražnjenja, kada:

- su zapakirani u čvrstu vanjsku ambalažu; ili
- se radi o velikim uređajima za gašenje požara koji udovoljavaju zahtjevima posebne odredbe za pakiranje PP 91 upute za pakiranje P 003 iz 4.1.4.1;

(b) UN br. 3164 predmeti, tlačni pneumatski ili hidraulični, konstruirani da izdrže naprezanja veća od unutarnjega tlaka plina pomoću prijenosa sile, unutarnje čvrstoće ili konstrukcije, kada su zapakirani u čvrstu vanjsku ambalažu.

NAPOMENA: „Odredbe koje se primjenjuju u državi proizvodnje“ znači odredbe koje se primjenjuju u državi proizvodnje ili u državi korištenja.

596 Pigmenti kadmija, kao što su kadmijevi sulfidi, kadmijevi sulfoselenidi i kadmijeve soli viših masnih kiselina (primjerice, kadmijev stearat), ne podliježu uvjetima Propisa RID.

597 Otopine octene kiseline najviše sa 10% masenoga udjela čiste kiseline, ne podliježu uvjetima Propisa RID.

598 Sljedeće ne podliježe uvjetima Propisa RID:

(a) nove akumulatorske baterije:

- kad su osigurane tako da ne mogu skliznuti, ispasti ili se oštetiti;
- kad imaju uređaj za nošenje, osim ako nisu prikladno složene na hrpu, npr. na paletama;
- kad izvana nema opasnih tragova alkala ili kiselina;
- kad su zaštićene od kratkoga spoja.

(b) iskorištene akumulatorske baterije:

- kad njihovo kućište nije oštećeno;
- kad su osigurane tako da ne mogu curiti, skliznuti, ispasti ili se oštetiti, npr. slaganjem na palete;

- kad izvan predmeta nema opasnih tragova alkala ili kiselina;
- kad su zaštićene od kratkoga spoja.

"Iskorištene akumulatorske baterije", znači akumulatorske baterije koje se prevoze na recikliranje na kraju njihovoga uobičajenog životnoga vijeka.

- 599** (Brisano)
- 600** Vanadijev pentoksid, staljen i stvrdnut, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 601** Farmaceutski proizvodi spremni za uporabu, koji su tvari proizvedene i pakirane u ambalažu koja je po svojem tipu namijenjena maloprodaji ili distribuciji za osobnu ili kućnu upotrebu, ne podliježu uvjetima Propisa RID.
- 602** Fosfori sulfidi koji nisu oslobođeni žutoga i bijeloga fosfora, ne smiju biti prihvaćeni za prijevoz.
- 603** Bezvodni vodikov cijanid koji ne odgovara opisu za UN br. 1051 ili UN br. 1614, ne smije biti prihvaćen za prijevoz. Vodikov cijanid (cijanovodična kiselina), koji sadrži manje od 3% vode stabilan je - ako pH-vrijednost iznosi $2,5 \pm 0,5$, a tekućina je bistra i bezbojna.
- 604** (Brisano)
- 605** (Brisano)
- 606** (Brisano)
- 607** Smjese kalijeva nitrata i natrijeva nitrita s amonijevom soli, ne smiju biti prihvaćeni za prijevoz.
- 608** (Brisano)
- 609** Tetranitrometan, koji nije oslobođen od gorivih nečistoća, ne smije biti prihvaćen za prijevoz.
- 610** Prijevoz ove tvari, kad ona sadrži više od 45% vodikova cijanida, zabranjen je.
- 611** Amonijev nitrat koji sadrže iznad 0,2% gorive tvari (uključujući svaku organsku tvar koja se računa kao ugljik), ne smije biti prihvaćen za prijevoz, osim ako nije sastavni dio tvari ili predmeta Klase 1.
- 612** (Rezervirano)
- 613** Otopina klorne kiseline koja sadrži iznad 10% klorne kiseline i smjese klorne kiseline s bilo kojom tekućinom, osim s vodom, ne smije biti prihvaćena za prijevoz.
- 614** 2,3,7,8-tetraklorodibenzo-p-dioksin (TCDD), u koncentracijama koje se smatraju vrlo otrovnima prema kriterijima u 2.2.61.1, ne smije biti prihvaćen za prijevoz.
- 615** (Rezervirano)
- 616** Tvari koje sadrže iznad 40% tekućih dušikovih estera, moraju proći ispitivanje prokapavanja navedeno u 2.3.1.
- 617** Uz vrstu eksploziva, komercijalni naziv određenoga eksploziva mora biti označen na paketu.
- 618** U posudama za spremanje koje sadrže 1,2-butadien, koncentracija kisika u plinovitoj fazi, ne smije prelaziti 50 ml/m^3 .
- 619-622** (Rezervirano)
- 623** UN broj 1829 sumporov trioksid mora biti inhibiran. Sumporov trioksid, čistoće 99,95% ili iznad, nije dozvoljeno prevoziti željeznicom. Sumporni dioksid čistoće najmanje 99,95% može se prevoziti cestom bez inhibitora u spremnicima, pod uvjetom da se njegova temperatura održava na $32,5^\circ\text{C}$ ili iznad.
- 625** Paket koji sadrži ove predmete, mora biti jasno označen kako slijedi: "UN 1950 AEROSOLI".
- 626-631** (Rezervirano)
- 632** Smatra se da je samozapaljivo (piroforno).

- 633** Paket i mali kontejneri, u kojima se nalazi ova tvar, mora nositi sljedeću oznaku: "DRŽATI DALEKO OD SVAKOGA IZVORA PALJENJA." Oznaka mora biti na službenome jeziku države otpremnice te, ako taj jezik nije engleski, talijanski, francuski ili njemački jezik, na engleskome, talijanskome, francuskome ili njemačkome jeziku, osim ako nije drukčije određeno sporazumom između država koje sudjeluju u prijevozu.
- 634** (Brisano)
- 635** Paket koji sadrži te predmete, ne mora imati listicu opasnosti u skladu s oblikom br. 9, osim ako predmet nije u potpunosti omotan u ambalažu, sanduke ili na neki drugi način, što sprječava da se predmet može odmah prepoznati.
- 636** Do posrednog postrojenja za obradu, litijski članci i baterije s bruto masom do najviše 500 g svaki, litijsko-ionski članci snage do najviše 20 Wh, litijsko-ionske baterije snage do najviše 100 Wh, litijsko-metalni članci s najviše 1 g litija i litijsko-metalne baterije s ukupnom količinom litija do najviše 2g, koji nisu sadržani u opremi, prikupljeni i predani na prijevoz zbog razvrstavanja, odlaganja ili recikliranja, zajedno s ili bez drugih nelitijskih članaka ili baterija, nisu podložni drugim odredbama Propisa RID, uključujući posebnu odredbu 376 i točku 2.2.9.1.7, ukoliko su ispunjeni sljedeći uvjeti :
- (a) Članci i baterije su zapakirane u skladu s uputom za pakiranje P 909 iz točke 4.1.4.1, osim dodatnih zahtjeva 1 i 2;
- (b) Proveden je sustav osiguranja kvalitete koji osigurava da ukupna količina litijskih članaka i baterija ne prelazi 333 kg po vagonu ili velikom kontejneru;
- NAPOMENA: Ukupna količina litijskih članaka i baterija u smjesi može se procijeniti statističkom metodom koja je dio sustava osiguranja kvalitete. Preslika evidencije osiguranja kvalitete mora biti dostupna nadležnom tijelu na zahtjev.
- (c) Paketi moraju imati oznaku „LITIJEVE BATERIJE ZA ODLAGANJE“ ili „LITIJEVE BATERIJE ZA RECIKLIRANJE“, prema potrebi.
- 637** Genetski modificirani mikroorganizmi i genetski modificirani organizmi su oni koji nisu opasni za ljude i životinje, ali koji bi mogli izmijeniti životinjske, biljne, mikrobiološke tvari i ekosustave na način na koji se to ne bi moglo dogoditi prirodnim putem.
- Genetski modificirani mikroorganizmi i genetski modificirani organizmi nisu subjekt odredbi Propisa RID koji su dobili pristanak za namjerno ispuštanje u okoliš od strane nadležnih tijela zemlje podrijetla, tranzita i odredišta³.
- Živi kralježnjaci i beskralježnjaci ne smiju se koristiti za prijevoz ovih tvari koje su razvrstane pod ovim UN brojem, osim ako tvar nije moguće prenositi na neki drugi način.
- 638** Tvari koje se odnose na samoreaktivne tvari (vidi 2.2.41.1.19).
- 639** Vidi 2.2.2.3, razredbena oznaka 2F, UN br. 1965, Napomena 2.
- 640** Fizička i tehnička svojstva koja su navedena u stupcu (2) tablice A poglavlja 3.2 određuju različite kôdove cisterni za prijevoz tvari iste pakirne skupine u Propisa RID cisternama.
- Da se utvrde fizička i tehnička svojstva predmeta koji se prevozi u cisterni, pojedinostima koje je potrebno navesti u prijevoznoj ispravi, mora se dodati sljedeće - samo u slučaju prijevoza u Propisa RID cisternama:
- "Posebna odredba 640X", gdje je "X" primjenjivo veliko slovo koje je iza pozivanja na posebnu odredbu 640 u stupcu (6) tablice A poglavlja 3.2.
- Međutim, ove pojedinosti nisu potrebne u slučaju prijevoza u vrsti cisterne koji, za tvari određene skupine ambalaže određenoga UN broja, ispunjavaju barem najstrože uvjete.

³

Posebno vidi Dio C Smjernice 2001/18/EC Europskog parlamenta i Savjeta u svezi namjernog otpuštanja genetički modificiranih organizama u okolinu i poništenje u Smjernici Savjeta 90/220/EEC (Službeno glasilo Europskih zajednica br. L 106, Od 17. travnja 2001., str. 8-14, kojim se navode postupci ovlaštenja za Europsku Zajednicu.

- 642** Osim onako kako je odobreno prema 1.1.4.2, ovaj navod Pravilnika o oblicima UN-a ne smije se koristiti za prijevoz otopina mineralnoga gnojiva obrađenih amonijakom.
- 643** Asfaltna smjesa kamena ili agregata, ne podliježe uvjetima za Klasu 9.
- 644** Tvar je prihvaćena za prijevoz pod uvjetom:
1. da je pH između 5 i 7 izmjeren u vodenoj otopini od 10% tvari koja se prevozi;
  2. da otopina ne sadrži iznad 0,2% gorivoga materijal ili spojeva klora u količinama u kojima razina klora prelazi 0,02%.
- 645** Razredbeni kod kao što je spomenuto u stupcu (3b) tablice A poglavlja 3.2 treba koristiti samo odobrenje nadležnog tijela države članice Propisa RID prije prijevoza. Odobrenje se izdaje pismenim putem kao potvrda o odobrenju razredbe (vidi pododjeljak 5.4.1.2.1 (g)) i dobiva jedinstvenu referentnu oznaku.
- 646** Ugljik dobiven procesom aktiviranja pare, ne podliježe uvjetima Propisa RID.
- 647** Prijevoz octa i octene kiseline kao hrane najviše sa 25% masenog udjela čiste kiseline, podliježe samo u sljedećim uvjetima:
- (a) ambalaža, uključujući IBC i veliku ambalažu, i cisterne moraju biti proizvedeni od nehrđajućega čelika ili plastičnoga materijala koji je trajno otporan na koroziju od octa/octene kiseline kao hrane.
  - (b) ambalaža, uključujući IBC i veliku ambalažu, i cisterne moraju proći vizualni pregled vlasnika najmanje jednom u godini. Rezultati pregleda moraju biti zabilježeni, a zapisnik mora biti pohranjen najmanje jednu godinu. Oštećena ambalaža, uključujući IBC-e i velike ambalaže, i cisterne ne smiju se puniti.
  - (c) ambalaža, uključujući IBC i veliku ambalažu, i cisterne moraju se puniti tako da se predmet ne proljeva niti prijanja uz vanjsku površinu.
  - (d) brtve i čepovi moraju biti otporni na ocat/octenu kiselinu kao ambalaža za hranu. Ambalaže, uključujući IBC-e i velike ambalaže, i cisterne moraju se hermetički zabrtviti pri pakiranju ili punjenju tako da u uobičajenim uvjetima prijevoza ne dolazi do curenja.
  - (e) kombinirana ambalaža s unutarnjom ambalažom od stakla ili plastike (vidi upute za pakiranje P001 iz 4.1.4.1), koja ispunjava opće uvjete za pakiranje i točaka 4.1.1.1, 4.1.1.2, 4.1.1.4, 4.1.1.5, 4.1.1.6, 4.1.1.7 i 4.1.1.8, može se koristiti.
- Ostale odredbe Propisa RID, ne primjenjuju se.
- 648** Predmeti koji su impregnirani ovim pesticidom, kao što su ploče od drvenih vlakana, papirnate trake, kuglice od vate, ploče od plastičnog materijala, u hermetički zatvorenim paketima, ne podliježu odredbama Propisa RID.
- 649** (Brisano)
- 650** Otpad koji se sastoji od ostataka ambalaže, stvrdnutih ostataka i tekućih ostataka boje može se prevoziti pod uvjetima za pakirnu skupinu II. Uz odredbe za pakirnu skupinu II UN br. 1263, otpad se može pakirati i prevoziti, kako slijedi:
- (a) otpad može biti pakiran u skladu s uputom za pakiranje P002 iz 4.1.4.1 ili uputom za pakiranje IBC06 iz 4.1.4.2;
  - (b) otpad se može pakirati u prilagodljivim IBC tip 13H3, 13H4 i 13H5 u zaštitnoj ambalaži s punim stjenkama;
  - (c) ispitivanje ambalaže i IBC, kako je navedeno u (a) ili (b), može se obavljati u skladu s uvjetima u poglavlju 6.1 ili 6.5, ovisno o slučaju, kad je riječ o krutim tvarima, na razini svojstava pakirne skupine II.

Ispitivanja se obavljaju na ambalaži i IBC koji su napunjeni reprezentativnim uzorkom otpada pripremljenim za prijevoz;
  - (d) dozvoljen je prijevoz rasutog tereta u vozilima s ceradom, pokretnim krovnim vagonima, zatvorenim kontejnerima ili velikim kontejnerima s ceradom, svi s punim stjenkama. Karoserija vozila ili kontejnera mora biti otporna na curenje ili se mora učiniti otpornom na curenje, na primjer odgovarajućom i dostatno čvrstom unutarnjom oblogom;

- (e) ako se otpad prevozi u uvjetima ove posebne odredbe, tvar mora biti deklarirana u skladu s točkom 5.4.1.1.3 u prijezovnoj ispravi, kako slijedi:

"UN 1263 OTPADNE BOJE, 3, II" ili
„UN 1263 OTPADNE BOJE, 3, PG, II".

651 (Rezervirano)

652 (Rezervirano)

653 Prijevoz ovih plinova u cilindrima čija je normalna proizvodnost ispitnoga tlaka maksimalno 15,2 MPa•litra (152 bar•litra), nije predmet drugih zahtjeva Propisa RID ako je udovoljeno sljedećim zahtjevima:

- zahtjevima za izradbu i ispitivanje cilindara;
- cilindri su namijenjeni vanjskoj ambalaži koja najmanje odgovara zahtjevima u dijelu 4 za kombiniranu ambalažu. Općim zahtjevima pakiranja u 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.5 do 4.1.1.7 mora biti udovoljeno;
- cilindri ne smiju biti pakirani zajedno s drugim opasnim tvarima;
- ukupna masa pakiranja ne smije prijeći 30 kg; i
- svaki paket je jasno i trajno označen s "UN 1006" za stlačeni argon, "UN 1013" za ugljikov dioksid, "UN 1046" za stlačeni helij ili "UN 1066" za stlačeni dušik. Ovo označavanje mora biti na romboidnom polju obrubljenim crnom crtom mjera najmanje 100 mm x 100 mm."

654 Otpadni upaljači prikupljeni zasebno i otpremljene u skladu s 5.4.1.1.3 mogu se prevoziti pod ovom navodom u svrhu odlaganja. Ne moraju biti zaštićeni od slučajnog pražnjenja, pod uvjetom da su poduzete mjere sprečavanja stvaranja opasnog tlaka i opasnih atmosfera.

Otpadni upaljači, osim onih koji cure ili su teško oštećeni, pakiraju se u skladu s uputom za pakiranje P003. Pored toga, primjenjuju se sljedeće odredbe:

- moraju se koristiti samo krute ambalaže maksimalne zapremnine 60 litara;
- ambalaža mora biti punjena vodom ili bilo kojim drugim odgovarajućim zaštitnim materijalom da bi se izbjeglo zapaljenje;
- u običajnim uvjetima prijevoza svi uređaji za paljenje na upaljačima moraju biti potpuno prekriveni zaštitnim materijalom;
- ambalaža mora biti dovoljno prozračena da bi se spriječilo stvaranje zapaljive atmosfere i povećanje tlaka;
- paketi se moraju prevoziti samo u provjetravanim ili otvorenim vagonima ili kontejnerima.

Upaljači koji cure ili su teško oštećeni moraju se prevoziti u ambalaži za otpatke, pod uvjetom da su poduzete odgovarajuće mjere za osiguranje protiv opasnog povećanja tlaka.

NAPOMENA: Posebna odredba 201 i posebne odredbe za pakiranje PP84 i RR5 upute za pakiranje P002 iz 4.1.4.1 ne odnose se na otpadne upaljače.

655 Cilindri i njihovi ventili koji su konstruirani, izgrađeni, odobreni i označeni u skladu s Direktivom 97/23/EZ⁴ ili Direktiva 2014/68/EU⁵ i koji se koriste za aparat za disanje mogu se prevoziti bez da udovoljavaju poglavlju 6.2, pod uvjetom da su podložni inspekcijama i ispitivanjima navedenim u pododjeljku 6.2.1.6.1 te da razdoblje između ispitivanja navedeno u uputi za pakiranje P200 iz 4.1.4.1 nije prekoračeno. Tlak koji se koristi za ispitivanje hidrauličnim tlakom je tlak istaknut na cilindru u skladu s Direktivom 97/23/EC ili Direktiva 2014/68/EU.

656 (Brisano)

657 Ovaj unos koristi se samo za tehnički čistu tvar; za smjese komponenata LPG-a, vidi UN br. 1965 ili UN br. 1075, zajedno s NAPOMENOM 2 u 2.2.2.3.

---

⁴ Direktiva 97/23/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. svibnja 1997.g. o usklađivanju zakona država članica vezanih za tlačnu opremu (PED) (Službeni List Europskih zajednica br. L 181 od 9. Srpnja 1997.g., str. 1 - 55).

⁵ Direktiva 2014/68/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o usklađivanju zakonodavstva država članica o stavljanju na raspolaganje na tržištu tlačne opreme (PED) (Službeni list Europske unije br. L 189 od 26. lipnja 2014., str. 164 - 259).

- 658** UN br. 1057 UPALJAČI u skladu s normom EN ISO 9994:2006 + A1:2008 "Upaljači – Sigurnosna specifikacija" i UN br. 1057 ULOŠCI UPALJAČA, smiju se prevoziti samo prema odredbama 3.4.1 (a) do (g), 3.4.2 (osim za ukupnu bruto masu od 30 kg), 3.4.3 (osim za ukupnu bruto masu od 20 kg), 3.4.11 i 3.4.12, prva rečenica, pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (a) ukupna bruto masa svakog paketa iznosi najviše 10 kg;
  - (b) u vagonu ili velikom kontejneru se prevozi najviše 100 kg bruto mase takvih paketa; i
  - (c) svaka vanjska ambalaža je jasno i trajno označena s "UN 1057 UPALJAČI" ili "UN 1057 ULOŠCI UPALJAČA", na odgovarajući način.

- 659** Tvari svrstane pod oznake PP 86 ili TP7 u stupcu (9a) i stupcu (11) Tablice A u Poglavlju 3.2 i stoga zahtijevaju uklanjanje zraka iz parnog prostora, ne smiju se koristiti za prijevoz temeljem ovoga UN broja, već se prevoze pod svojim odgovarajućim UN brojevima, kako je navedeno u Tablici A Poglavlja 3.2.

NAPOMENA: Vidi također 2.2.2.1.7.

- 660** Za prijevoz sustava rezervoara za plinska goriva, koji su konstruirani i odobreni za postavljanje u motorna vozila koja sadržavaju taj plin, odredbe točke 4.1.4.1 i Poglavlja 6.2 ne moraju se primjenjivati ukoliko se radi o prijevozu za odlaganje, recikliranje, popravak, pregled, održavanje ili ako se prevoze od mjesta gdje se proizvode do postrojenja na kojem se sastavljaju, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti opisani u posebnoj odredbi 392. To se također primjenjuje na smjese plinova podložne posebnoj odredbi 392 i plinove skupine A podložne ovoj posebnoj odredbi.

- 661** (Brisano)

- 662** Cilindri koji ne udovoljavaju odredbama Poglavlja 6.2 koji se koriste isključivo na brodu ili zrakoplovu smiju se prevoziti za potrebe punjenja ili inspekcijskog pregleda i povratka nakon njih, pod uvjetom da su konstruirani i izvedeni u skladu sa standardom kojeg priznaje nadležno tijelo države odobrenja i da ispunjavaju sve druge relevantne zahtjeve Propisa RID, uključujući sljedeće:

- (a) cilindri se moraju prevoziti sa zaštitnim uređajima za ventile u skladu s točkom 4.1.6.8;
- (b) cilindri moraju biti označeni i obilježeni u skladu s točkama 5.2.1 i 5.2.2; i
- (c) moraju biti ispunjeni svi uvjeti za punjenje upute za pakiranje P200 iz 4.1.4.1.

Prijevozna isprava mora sadržavati sljedeću izjavu:

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 662“.

- 663** Ova stavka smije se koristiti samo za ambalaže, velike ambalaže ili IBC-e, ili njihove dijelove, koji su sadržavali opasne tvari koje se prevoze radi odlaganja, recikliranja ili uporabe njihovog materijala, koji nisu prerada u ispravno stanje, popravak, redovno održavanje, prerada ili ponovna uporaba, i koji su ispražnjeni do te mjere da su prisutni samo ostaci opasnih tvari koji su se zadržali na dijelovima ambalaže, kada se takva ambalaža predaje za prijevoz.

Opseg primjene:

Ostaci u odbačenoj, praznoj i neočišćenoj ambalaži smiju biti samo ostaci opasnih tvari klasa 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8 ili 9. Osim toga, ne smiju biti ostaci:

- tvari razvrstanih u skupinu ambalaže I ili koji imaju „0“ dodijeljenu u stupac (7a) Tablice A Poglavlja 3.2; ni
- tvari razvrstanih kao eksplozivne tvari smanjene osjetljivosti Klase 3 ili Klase 4.1; ni
- tvari razvrstanih kao samoreaktivne tvari Klase 4.1; ni
- azbesta (UN 2212 i UN 2590), polikloriranih bifenila (UN 2315 i UN 3432) i polihalogeniranih bifenila, halogenirani monometil difenil metani ili polihalogeniranih terfenila (UN 3151 i UN 3152).

Opće odredbe:

Odbačena, prazna i neočišćena ambalaža s ostacima koji predstavljaju rizik ili dodatni rizik Klase 5.1 ne smije se pakirati skupa s drugim odbačenim, praznim i neočišćenim ambalažama ili utovariti skupa s drugim odbačenim, praznim i neočišćenim ambalažama u istom spremniku, vagonu ili kontejneru za rasuti teret.

Dokumentirani postupci sortiranja primjenjuju se na ukravališta radi osiguranja sukladnosti s odredbama koje se primjenjuju na ovu stavku.

NAPOMENA: Primjenjuju se sve ostale odredbe Propisa RID.

664 (Rezervirano)

665 Kada se prevoze u rasutom stanju, kameni ugljen, koks i antracit uz ispunjavanje kriterija razredbe Klase 4.2, pakirna skupina III može se također prevoziti u otvorenim vagonima ili kontejnerima, pod uvjetom:

- (a) da se ugljen dobiven iz neposredne ekstrakcije prevozi izravno u vagonima ili kontejnerima bez mjerenja temperature) ili
- (b) da temperatura tereta nije viša od 60 °C tijekom ili neposredno nakon utovara u vagon ili kontejner. Koristeći prikladne metode mjerenja, punitelj će osigurati i dokumentirati da se ne prijeđe maksimalna dopuštena temperatura tereta tijekom ili neposredno nakon utovara u vagone ili kontejnere.

Pošiljatelj će osigurati da je sljedeća izjava uključena u dokument koji prati pošiljku (kao što je otpremnica, manifest tereta ili teretni list CMR/CIM):

„PRIJEVOZ U SKLADU S POSEBNOM ODREDBOM 665 Propisa RID“.

Ostale odredbe Propisa RID se ne primjenjuju.

666 **Kako je navedeno u posebnoj odredbi 388, kada se kao teret prevoze vozila i oprema koju pokreću baterije, kao i bilo koji drugi opasni tereti koje takva vozila i oprema sadržava, a koji su nužni za njihov rad ili rad njihove opreme, nisu podložni drugim odredbama Propisa RID, pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:**

- (a) za tekuća goriva, svi ventili između motora ili opreme i spremnika goriva moraju biti zatvoreni tijekom prijevoza osim ako je nužno da oprema ostane u funkciji. Prema potrebi, vozila se moraju utovarivati u uspravnom položaju i moraju biti osigurana od pada;
- (b) za plinska goriva, ventil između spremnika za plin i motora mora biti zatvoren, a električni kontakt otvoren osim ako nije nužno da oprema ostane funkcionalna;
- (c) metalni hidrid sustavi za pohranu moraju biti odobreni od strane nadležnog tijela države proizvodnje. Ako država proizvodnje nije Država članica Propisa RID, odobrenje priznaje nadležno tijelo države članice Propisa RID;
- (d) odredbe (a) i (b) ne primjenjuju se na vozila u kojima se ne nalaze tekuća ili plinska goriva.

NAPOMENA 1: Smatra se da se u vozilu ne nalazi tekuće gorivo kada je spremnik tekućeg goriva ocijeđen i ne može se upravljati vozilom zbog nedostatka goriva. Komponente vozila poput cjevovoda goriva, filtera goriva i ubrizgivača ne moraju se čistiti, cijediti ili propuhivati da bi se smatralo da se u njima ne nalazi tekuće gorivo. Dodatno, spremnik tekućeg goriva ne mora se čistiti ili propuhivati.

2: Smatra se da se u vozilu ne nalaze plinska goriva kad u spremnicima plinskog goriva nema tekućine (za tekuće plinove), kad tlak u spremnicima nije viši od 2 bara i kad je zatvorni ventil za gorivo ili izolacijski ventil zatvoren i učvršćen.

667 (a) **odredbe točke 2.2.9.1.7 (a)** ne primjenjuju se kad su prototipovi litijskih članaka ili baterija izrađeni prije proizvodnje ili litijski članci ili baterije male proizvodne šarže, koja se sastoje od najviše 100 članaka ili baterija, ugrađeni u vozilu, motoru, stroju ili predmetu.

(b) **odredbe točke 2.2.9.1.7** ne primjenjuju se na litijske članke ili baterije ugrađene u oštećena ili nedostatna vozila, motore, strojeve ili predmete. U takvim se slučajevima moraju ispuniti sljedeći uvjeti:

- (i) Ako šteta ili nedostatak nema značajan utjecaj na sigurnost članka ili baterije, oštećenih ili nedostatnih vozila, motora, strojeva ili predmeta, mogu se prevoziti pod uvjetima određenima u posebnim odredbama 363 ili 666, prema potrebi;
- (ii) Ako šteta ili nedostatak ima značajan utjecaj na sigurnost članka ili baterije, litijski članak ili baterija mora biti uklonjen i prevoziti se u skladu s posebnom odredbom 376.

No, ako nije moguće sigurno ukloniti članak ili bateriju ili ako nije moguće potvrditi status članka ili baterije, vozilo, motor, stroj ili predmet može se odvući ili prevesti kako je navedeno u (i).

- (c) Postupci opisani u (b) primjenjuju se i na oštećene litijske članke ili baterije u vozilima, motorima, strojevima ili predmetima.

668 Tvari povišene temperature u svrhu postavljanja cestovnih oznaka ne podliježu zahtjevima Propisa RID, pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) ne ispunjavaju kriterije nijedne klase osim Klase 9;
- (b) temperatura vanjske površine grijača nije veća od 70°C;
- (c) bojler je zatvoren na način koji sprječava bilo kakav gubitak proizvoda tijekom prijevoza;
- (d) maksimalan kapacitet bojlera ograničen je na 3 000 l.

669 Prikolica koja je opremljena opremom, pokretana tekućim ili plinskim gorivom ili sustavom pohrane i proizvodnje električne energije, koja je namijenjena za korištenje tijekom prijevoza kojim se upravlja ovom prikolicom, bit će raspoređena pod UN brojeve 3166 ili 3171 i bit će podložna istim uvjetima kao što su navedeni za ove UN brojeve, kad se prevozi kao teret na vagonu, pod uvjetom da ukupan kapacitet spremnika koji sadrže tekuće gorivo ne prelazi 500 litara.

670 (a) Na litijeve članke i baterije ugrađene u opremu iz privatnih kućanstava koja je prikupljena i predana na prijevoz radi uklanjanja onečišćenja, demontaže, recikliranja ili odlaganja ne primjenjuju se druge odredbe Propisa RID uključujući posebnu odredbu 376 i točku 2.2.9.1.7 kada:

- (i) Nisu glavni izvor energije za rad opreme u kojoj se nalaze;
- (ii) Oprema u kojoj se nalaze ne sadrži nijedan drugi litijev članak odnosno bateriju koji se koristi kao glavni izvor energije; i
- (iii) Zaštita im je pružena u opremi u kojoj se nalaze.

Primjeri članaka i baterija na koje se ovaj stavak odnosi su gumbaste ćelije koje se koriste za točnost podataka u kućanskim aparatima (npr. hladnjaci, perilice za rublje, perilice za posuđe) ili drugoj električnoj odnosno elektroničkoj opremi;

(b) Do posrednog postrojenja za obradu, na litijeve članke i baterije koji se nalaze u opremi iz privatnih kućanstava a koji ne zadovoljavaju uvjete (a) prikupljeni i predani na prijevoz radi uklanjanja onečišćenja, demontaže, recikliranja ili odlaganja, ne primjenjuju se druge odredbe Propisa RID uključujući posebnu odredbu 376 i točku 2.2.9.1.7 ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (i) Oprema je zapakirana u skladu s uputom za pakiranje P 909 iz 4.1.4.1 osim dodatnih zahtjeva 1 i 2; ili je zapakirana u čvrstu vanjsku ambalažu, npr. posebno konstruirane posude za prikupljanje koje ispunjavaju sljedeće uvjete:
  - Ambalaže će biti izrađene od odgovarajućeg materijala te će biti prikladne čvrstine i konstrukcije s obzirom na kapacitet pakiranja i namjenu korištenja. Ambalaže ne trebaju ispunjavati uvjete iz 4.1.1.3;
  - Poduzet će se odgovarajuće mjere kako bi se svela na minimum šteta na opremi pri punjenju ambalaže i njezinom rukovanju, npr. korištenje gumenih podloga; i
  - Ambalaže će biti izrađene i zatvorene na način da se spriječi bilo kakav gubitak sadržaja tijekom prijevoza, npr. uz pomoć poklopca, čvrstih unutarnjih obloga, prekrivača za prijevoz. Otvori konstruirani za punjenje bit će prihvatljivi ako su izrađeni na način da sprječavaju gubitak sadržaja;
- (ii) Proveden je sustav osiguranja kvalitete koji jamči da ukupna količina litijevih članaka i baterija ne prelazi 333 g po vagonu ili jedinici velikog kontejnera;

NAPOMENA: Ukupna količina litijevih članaka i baterija u opremi iz privatnih kućanstava može se procijeniti statističkom metodom koja je dio sustava osiguranja kvalitete. Preslika evidencije osiguranja kvalitete bit će dostupna nadležnom tijelu na zahtjev.

- (iii) Paketi imaju oznaku „LITIJ-IONSKE BATERIJE ZA ODLAGANJE“ ili „LITIJ-IONSKE BATERIJE ZA RECIKLIRANJE“, prema potrebi. Ako se oprema koja sadrži litijeve članke ili baterije prevozi nezapakirana ili na paletama u skladu s uputom za pakiranje P 909 (3) iz 4.1.4.1, ta se oznaka alternativno može pričvrstiti na vanjsku površinu vagona ili velikih kontejnera).

NAPOMENA: „Oprema iz privatnih kućanstava“ označava opremu koja dolazi iz privatnih kućanstava i opremu koja dolazi iz komercijalnih, industrijskih, institucionalnih i drugih izvora, a koja je zbog svoje prirode i količine slična opremi iz privatnih kućanstava. Oprema za koju je vjerojatno da će ju koristiti privatna kućanstva i korisnici koji ne predstavljaju privatna kućanstva u svakom će se slučaju smatrati opremom iz privatnih kućanstava.

671 Za potrebe izuzimanja u vezi s količinama koje se prevoze po vagonu ili velikom kontejneru (vidi 1.1.3.6), kategorija prijevoza odredit će se u odnosu na skupinu ambalaže (vidi stavak 3 posebne odredbe 251):

- Kategorija prijevoza 3 za pribore koji spadaju u skupinu ambalaže III;
- Kategorija prijevoza 2 za pribore koji spadaju u skupinu ambalaže II;
- Kategorija prijevoza 1 za pribore koji spadaju u skupinu ambalaže I.

672 Na strojeve i uređaje koji se prevoze temeljem ovog navoda i u skladu s posebnom odredbom 301 ne primjenjuje se nijedna druga odredba Propisa RID pod uvjetom da:

- su zapakirani u čvrstu vanjsku ambalažu izrađenu od prikladnog materijala, odgovarajuće čvrstoće i konstrukcije s obzirom na kapacitet ambalaže i njezinu namjenu korištenja, te da ispunjavaju važeće uvjete iz 4.1.1.1; ili
- se prevoze bez vanjske ambalaže ako je stroj ili uređaj konstruiran i izveden na način da su je posudama koje sadržavaju opasne terete zajamčena prikladna zaštita.

673 Za prijevoz ovog predmeta nije potrebno primjenjivati zahtjeve iz Poglavlja 1.10 i 5.3, Odjeljka 5.4.3 te Poglavlja 7.2.

674 Ova posebna odredba primjenjuje se na redoviti pregled i ispitivanje oblikovanih cilindara kako je definirano u 1.2.1.

Oblikovani cilindri na koje se primjenjuje točka 6.2.3.5.3.1 bit će podvrgnuti redovitom pregledu i ispitivanju u skladu s 6.2.1.6.1, prilagođenom uz pomoć sljedeće alternativne metode:

- Zamijeniti ispitivanje koje se zahtjeva u 6.2.1.6.1 d) alternativnim razarajućim ispitivanjima;
- Obaviti određena dodatna razarajuća ispitivanja povezana s karakteristikama oblikovanih cilindara.

Postupci i zahtjevi spomenute alternativne metode opisani su u nastavku.

Alternativna metoda:

(a) Općenito

Sljedeće odredbe primjenjuju se na oblikovane cilindre proizvedene serijski i utemeljene na zavarenim čeličnim cilindrima u skladu s EN 1442:2017, EN 14140:2014 + AC:2015 odnosno Dodatkom I, Dio 1 do 3 Direktive Vijeća 84/527/EEC. Konstrukcija zaštitnog plastičnog kućišta mora spriječiti prodiranje vode do unutarnjeg čeličnog cilindra. Konverzija čeličnog cilindra u oblikovani cilindar mora biti usklađena s primjenjivim zahtjevima iz EN 1442:2017 i EN 14140:2014 + AC:2015.

Oblikovani cilindri moraju biti opremljeni samozatvarajućim ventilima.

(b) Osnovna količina

Osnovna količina oblikovanih cilindara definira se kao proizvodnja cilindara od samo jednog proizvođača zaštitnih plastičnih kućišta korištenjem novih unutarnjih cilindara proizvedenih od

strane samo jednog proizvođača unutar jedne kalendarske godine, na temelju iste vrste konstrukcije, istih materijala i proizvodnih procesa.

(c) Podgrupe osnovne količine

Unutar osnovne količine kako je gore definirana, oblikovani cilindri koji pripadaju različitim vlasnicima raspoređeni su u posebne podgrupe prema vlasniku.

Ako je čitava osnovna količina vlasništvo jednog vlasnika, podgrupa je istovjetna osnovnoj količini.

(d) Sljedivost

Oznake na unutarnjem čeličnom cilindru ponavljaju se na zaštitnom plastičnom kućištu u skladu s 6.2.3.9. Usto, u svaki oblikovani cilindar ugrađen je zasebni otporni elektronički identifikacijski uređaj. Vlasnik unosi u središnju bazu podataka detaljne karakteristike oblikovanih cilindara. Baza podataka koristi se u svrhu:

– identifikacije određene podgrupe;

– osiguranja dostupnosti inspeksijskim tijelima, centrima za punjenje te nadležnim vlastima pojedinih tehničkih karakteristika cilindara koje sadrže barem sljedeće: serijski broj, proizvodnu seriju čeličnog cilindra, proizvodnu seriju zaštitnog plastičnog kućišta, datum postavljanja zaštitnog plastičnog kućišta;

– identifikacije cilindra na način da se elektronički uređaj poveže s bazom podataka uz pomoć serijskog broja;

– provjere povijesti pojedinog cilindra i određivanje mjera (npr. punjenje, uzimanje uzorka, ponovno ispitivanje, povlačenje);

– bilježenja provedenih mjera uključujući datum i adresu provedbe.

Vlasnik oblikovanih cilindara omogućit će dostupnost pohranjenih podataka tijekom čitavog životnog vijeka podgrupe.

(e) Uzimanje uzorka za statističku procjenu

Uzimanje uzorka provest će se nasumično unutar podgrupe kako je definirano u podstavku (c). Veličina svakog uzorka po podskupini bit će u skladu s Tablicom u podstavku (g).

(f) Postupak ispitivanja za razarajuće ispitivanje

Pregled i ispitivanje kako se zahtijeva sukladno 6.2.1.6.1 bit će provedeni osim (d) koji će se zamijeniti sljedećim postupkom ispitivanja:

– Ispitivanje rasprsnuća (prema EN 1442:2017 ili EN 14140:2014 + AC:2015).

Usto, obaviti će se sljedeća ispitivanja:

– Ispitivanje prijanjanja (prema EN 1442:2017 ili EN 14140:2014 + AC:2015);

– Ispitivanje ljuštenja i nagrizanja (prema EN ISO 4628-3:2016).

Ispitivanje prijanjanja, ispitivanje ljuštenja i nagrizanja te ispitivanje rasprsnuća obaviti će se na svakom pripadajućem uzorku prema Tablici u podstavku (g) te će se obaviti nakon prve 3 godine uporabe te svakih 5 godina nakon toga.

(g) Statistička procjena rezultata ispitivanja – Metoda i minimalni zahtjevi

Postupak za statističku procjenu prema povezanim kriterijima odbacivanja opisan je na sljedeći način

Interval	Vrsta	Norma	Kriteriji odbacivanja	Uzimanje uzorka iz podgrupe

Nakon 3	Ispitivanje	EN 1442:2017	Točka tlaka pri pucanju reprezentativnog uzorka mora biti iznad donje granice intervala tolerancije na Dijagramu učinka uzorka $\Omega_m \geq 1 + \Omega_s \times k3(n;p;1-\alpha)^a$ Nijedan rezultat pojedinačnog ispitivanja ne smije biti manji od ispitnog tlaka	$3\sqrt{Q}$ ili Q/200 koji god je manji, i s minimalno 20 podgrupi (Q)
(vidi (f))	Ljuštenje i nagrizanje	EN ISO 4628-3 : 2011 6	Maksimalna ocjena nagrizanja: Ri2	Q/1000
	Prianjanje	ISO 2859-1:1999 + A 1 : 2011 EN 1442:2017 EN 14140:2014 + A C : 2011 5	Vrijednost prianjanja > 0,5 N/mm ²	Vidi ISO 2859-1 : 1999 + A 1 : 2011 primjenjen na Q/100

				0 0
Svakih 5	Ispitivanje	EN 1442:2017	Točka tlaka pri pucanju reprezentativnog uzorka mora biti iznad donje granice intervala tolerancije na Dijagramu učinka uzorka $\Omega_m \geq 1 + \Omega_s \times k3(n;p;1-\alpha)^a$ Nijedan rezultat pojedinačnog ispitivanja ne smije biti manji od ispitnog tlaka	$6\sqrt[3]{Q}$ ili Q/100 koji mora biti iznad donje granice intervala tolerancije na Dijagramu učinka uzorka s minimalno 40 podgrupa (Q)
(vidi (f))	Ljuštenje i nagrizanje	EN ISO 4628-3 : 2016	Maksimalna ocjena nagrizanja: Ri2	Q/1000
	Prianjanje	ISO 2859-1:1999 + A1 : 2011 EN 1442:2017 EN 14140:2014 + AC : 2015	Vrijednost prianjanja > 0.5 N/mm ²	Vidi ISO 2859-1 : 1999 + A1 : 2011 primjenjena na Q/100

				0
				0

- ^a Točka tlaka pri pucanju (engl. *burst pressure point* - BPP) reprezentativnog uzorka koristi se za ocjenu rezultata ispitivanja koristeći Dijagram učinka uzorka:

Korak 1: Određivanje točke tlaka pri pucanju (BPP) reprezentativnog uzorka

Svaki uzorak predstavlja točka čije su koordinate srednja vrijednost rezultata testa rasprsnuća i standardno odstupanje rezultata testa rasprsnuća, svaka normalizirana na relevantni ispitni tlak.

$$\text{BPP: } (\Omega_s = \frac{s}{PH}; \Omega_m = \frac{x}{PH})$$

uz

- x = srednja vrijednost uzorka;
s = standardno odstupanje uzorka;
PH = ispitni tlak

Korak 2: Ucrtavanje na Dijagram učinka uzorka

Svaki BPP se ucrtava na Dijagram učinka uzorka sa sljedećim osima:

- Apscisa: Standardno odstupanje normalizirano na ispitni tlak (Ω_s)
- Ordinata: Srednja vrijednost normalizirana na ispitni tlak (Ω_m)

Korak 3: Određivanje relevantne donje granice intervala tolerancije u Dijagramu učinka uzorka

Rezultati za tlak pri pucanju prvo će se provjeriti prema Skupnom ispitivanju (višesmjerno ispitivanje) koristeći razinu značajnosti od $\alpha = 0.05$ (vidi stavak 7 ISO 5479:1997) kako bi se utvrdilo je li distribucija rezultata za svaki uzorak normalna ili ne-normalna.

- Za normalnu distribuciju, određivanje relevantne donje granice tolerancije objašnjeno je u koraku 3.1.
- Za ne-normalnu distribuciju, određivanje relevantne donje granice tolerancije objašnjeno je u koraku 3.2.

Korak 3.1: Donja granica intervala tolerancije za rezultate koji slijede normalnu distribuciju

U skladu s normom ISO 16269-6:2014, i uzimajući u obzir da je varijanca nepoznata, jednostrani statistički interval tolerancije razmatrat će se za razinu povjerenja od 95% i dio populacije koji odgovara 99,9999%.

Primjenom u Dijagramu učinka uzorka, donju granicu intervala tolerancije predstavlja linija konstantne stope preživljavanja koju definira formula:

$$\Omega_m = 1 + \Omega_s \times k3(n;p;1-\alpha)$$

uz

- k3 = funkcija faktora n, p i 1- α ;
p = udio populacije odabran za interval tolerancije (99.9999%);
1- α = razina povjerenja (95%);
n = veličina uzorka.

Vrijednost za k3 namijenjena Normalnim distribucijama uzet će se iz Tablice na kraju Koraka 3.

Korak 3.2: Donja granica intervala tolerancije za rezultate koji slijede ne-normalnu distribuciju

Jednostrani statistički interval tolerancije izračunat će se za razinu povjerenja od 95% i dio populacije koji odgovara 99,9999%

Donju granicu tolerancije predstavlja linija konstantne stope preživljavanja koju definira formula dana u prethodnom koraku 3.1, s faktorima k_3 koji se temelje i računaju prema svojstvima Weibullove distribucije.

Vrijednost za k_3 namijenjena Weibullovim distribucijama uzet će se iz Tablice ispod na kraju Koraka 3.

Tablica za k_3 $p = 99,9999\%$ i $(1-\alpha) = 0,95$		
Veličina uzorka	Normalna distribucija k_3	Weibullova distribucija k_3
20	6,901	16,021
22	6,765	15,722
24	6,651	15,472
26	6,553	15,258
28	6,468	15,072
30	6,393	14,909
35	6,241	14,578
40	6,123	14,321
45	6,028	14,116
50	5,949	13,947
60	5,827	13,683
70	5,735	13,485
80	5,662	13,329
90	5,603	13,203
100	5,554	13,098
150	5,393	12,754
200	5,300	12,557
250	5,238	12,426
300	5,193	12,330
400	5,131	12,199
500	5,089	12,111
1000	4,988	11,897
∞	4,753	11,408

NAPOMENA: Ako se veličina uzorka nalazi između dvije vrijednosti, izabrat će se najbliža niža veličina uzorka.

(h) Mjere ako kriteriji prihvatljivosti nisu ispunjeni

Ako rezultat ispitivanja rasprsnuća, ispitivanja ljuštenja i nagrizanja ili ispitivanja prljanjanja ne ispuni kriterije iznesene u Tablici u stavku (g), vlasnik će pogođenu podskupinu oblikovanih cilindara odvojiti za daljnje provjere te ih neće puniti niti ih staviti na raspolaganje za prijevoz i uporabu.

U dogovoru s nadležnom vlasti ili tijelom Xa koje je izdalo suglasnost za konstrukciju, provest će se dodatna ispitivanja radi utvrđivanja korijenskog uzroka neuspjeha.

Ako se za korijenski uzrok ne može dokazati da je ograničen na pogođenu podgrupu toga vlasnika, nadležne vlasti ili tijelo Xa poduzet će mjere u odnosu na čitavu osnovnu količinu i potencijalno na ostale godine proizvodnje.

Ako se za korijenski uzrok može dokazati da je ograničen na dio pogođene podgrupe, nadležna vlast može odobriti da se nepogođeni dijelovi vrate u uporabu. Bit će potrebno dokazati da nijedan pojedini oblikovani cilindar koji je vraćen u uporabu nije pogođen.

(i) Zahtjevi za centre za punjenje

Vlasnik će nadležnoj vlasti staviti na raspolaganje dokaznu dokumentaciju koja potvrđuje da centri za punjenje:

- su usklađeni s odredbama upute za pakiranje P 200 (7) iz točke 4.1.4.1 te da su zahtjevi norme za ispitivanja prije punjenja, navedeni u Tablici upute za pakiranje P 200 (11) točke 4.1.4.1, ispunjeni i točno primijenjeni;
- raspoložu odgovarajućim sredstvima za identifikaciju oblikovanih cilindara putem elektroničkog identifikacijskog uređaja;

- imaju pristup bazi podataka kako je definirano pod (d);
- imaju mogućnost ažuriranja baze podataka;
- primjenjuju sustav kvalitete prema normi ISO 9000 (serija) ili drugom odgovarajućem standardu, ovjeren od strane akreditiranog neovisnog tijela koje je nadležna vlast priznala.